

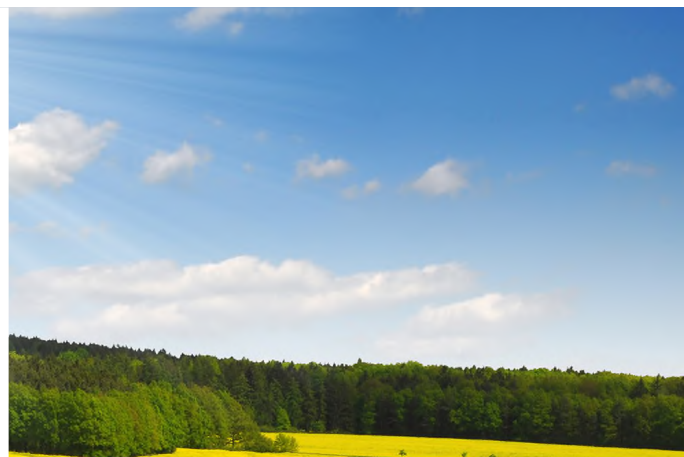

Česká republika
Nejvyšší kontrolní úřad

SPRÁVA O KOORDINOVANEJ KONTROLE

Daňová a dotačná podpora klimaticko-energetickej
politiky v ČR a SR

Jún 2020

Nejvyšší kontrolní úřad České republiky, www.nku.cz

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, www.nku.gov.sk

Obsah

1.	Úvodné slovo	5
2.	Informácie o kontrole.....	6
3.	Zhrnutie výsledkov koordinovanej kontroly	7
3.1	Biopalivá v doprave	8
3.2	Zemný a ropný plyn (CNG, LNG a LPG) v doprave	8
3.3	Elektromobily, hybridy elektromobilov a vodíkové vozidlá.....	9
3.4	Fotovoltaika	10
4.	Legislatíva a ciele v oblasti podpory klimaticko-energetickej politiky	14
4.1	Ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja.....	14
4.2	Ciele EÚ v oblasti klimaticko-energetickej politiky.....	15
5.	Vyhodnotenie kontroly	17
6.	Podrobnosti z kontroly	18
6.1	Biopalivá v doprave	18
6.1.1	Podpora biopalív v Českej republike	19
6.1.2	Podpora biopalív v Slovenskej republike	22
6.2	Zemný a ropný plyn (CNG, LNG a LPG) v doprave	24
6.2.1	Podpora zemného a ropného plynu v Českej republike	24
6.2.2	Podpora zemného a ropného plynu v Slovenskej republike	28

6.3	Elektromobily, hybridy elektromobilov a vodíkové vozidlá.....	32
6.3.1	Podpora elektromobility v Českej republike	32
6.3.2	Podpora elektromobility v Slovenskej republike	34
6.4	Fotovoltaika.....	37
6.4.1	Podpora fotovoltiky v Českej republike	37
6.4.2	Podpora fotovoltiky v Slovenskej republike	42
Príloha č. 1:		
	Nariadenia, smernice a ďalšie akty EÚ.....	47
Príloha č. 2:		
	Vybrané národné právne predpisy ČR	48
Príloha č. 3:		
	Vybrané národné právne predpisy SR	49
Príloha č. 4:		
	Zoznam použitých skratiek.....	50

1. Úvodné slovo

Predkladaná spoločná správa informuje o priebehu a výsledku medzinárodnej spolupráce pri koordinovaných kontrolách, ktoré realizovali Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (ďalej tiež „NKÚ SR“) a Najvyšší kontrolný úrad Českej republiky (ďalej tiež „NKÚ ČR“), zameraných na podporu vo vybraných oblastiach klimaticko-energetickej politiky s dôrazom na zachovanie dlhodobej udržateľnosti verejných príjmov v rokoch 2015 až 2018. Spolupráca medzi najvyššími kontrolnými inštitúciami oboch krajín bola realizovaná na základe Zmluvy o spolupráci medzi NKÚ SR a NKÚ ČR.

Téma koordinovaných kontrol bola vybraná na základe skutočností, že oba členské štáty, vychádzajúc zo spoločnej európskej legislatívy, aplikujú na národnej úrovni rozdielne systémy podpory vo vybraných oblastiach klimaticko-energetickej politiky, smerujúce k splneniu základných cieľov stanovených Európskou úniou (ďalej tiež „EÚ“) v oblasti zmeny klímy a energetiky do roku 2020.

EÚ stanovila ambiciózne ciele v oblasti klimaticko-energetickej politiky, ktorých úspešné presadzovanie zahŕňa súbor opatrení, medzi ktoré patria rôzne finančné nástroje. Každý členský štát EÚ si môže zvoliť vlastné postupy a nástroje k dosiahnutiu cieľov. Z toho vyplýva priestor pre porovnanie účinnosti a efektívnosti zvolených nástrojov medzi jednotlivými štátmi.

Najvyššie kontrolné inštitúcie (ďalej tiež „NKI“) na základe dosiahnutých hodnôt ukazovateľov porovnali kvalitatívne parametre podpory a vyhodnotili ich vplyvy na plnenie cieľov stanovených EÚ a cieľov stanovených jednotlivými štátmi.

Koordinovaná kontrola NKÚ ČR a NKÚ SR je znova dôkazom toho, že obe inštitúcie prikladajú medzinárodnému porovnaniu veľký význam.

» 2. Informácie o kontrole

Kontrola bola v Českej republike (ďalej tiež „ČR“) vykonaná pod číslom 18/22, v Slovenskej republike (ďalej tiež „SR“) pod číslom KA-014/2018.

Cieľom kontrol bolo preveriť, či je podpora v ČR a SR nastavená tak, aby účinne prispievala k naplneniu cieľov vo vybraných oblastiach klimaticko-energetickej politiky pri zachovaní dlhodobej udržateľnosti verejných príjmov. Vybranými oblasťami bol sektor dopravy a podpora fotovoltiky.

Kontrola zahrňovala obdobie od 1. januára 2015 do 31. decembra 2018.

Obe NKI uviedli svoje poznatky z kontroly v národných správach a na ich základe vypracovali túto spoločnú správu.

Na účely porovnania boli finančné hodnoty a ukazovatele porovnávané v eurách. Čiastky v českých korunách boli na eurá prepočítané kurzom ČNB ku dňu 17. 9. 2019, t. j. 1 € = 25,88 Kč.

3. Zhrnutie výsledkov koordinovanej kontroly

Štáty OSN a EÚ, ktoré sa zaviazali k ochrane klímy, môžu voliť rôzne spôsoby a nástroje k presadzovaniu cieľov, okrem iného aj finančné nástroje. ČR i SR sú krajiny s vysokými emisiami skleníkových plynov, čo sa negatívne premieta do celkového hodnotenia rozvoja týchto krajín a nákladov na životné prostredie a zdravie. Záväznú cieľ pre jednotlivé štáty EÚ sú definované právnymi predpismi EÚ. Vlády oboch krajín prijali mnoho strategických materiálov a opatrení, ktoré mali prispieť k plneniu cieľov v oblasti klímy.

Finančnými nástrojmi môžu byť dotácie alebo daňové opatrenia, napr. úpravy sadzieb daní v závislosti od emisií či spotrebe pohonných hmôt (ďalej tiež „PHM“), alebo podpora výstavby fotovoltiky. Zmyslom opatrení je motivovať širokú verejnosť k znižovaniu spotreby energie a prechodu na ekologicky čistejšie zdroje energie.

NKÚ ČR a NKÚ SR zistili, že v oboch krajinách sú aplikované rozdielne nástroje na napĺňanie cieľov, avšak ani v jednej neprispievajú významnou mierou k napĺňaniu stanovených cieľov. Percento celkových environmentálnych daňových príjmov k celkovým daňovým príjmom je v oboch krajinách v rámci krajín EÚ jedno z najnižších.

Dosiahnutie cieľov klimaticko-energetickej politiky pri zachovaní dlhodobej udržateľnosti verejných financií, si vyžaduje systémový, koordinovaný prístup kompetentných štátnych orgánov k procesu prijímania a realizácie opatrení štátu na podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie (ďalej tiež „OZE“).

Obe najvyššie kontrolné inštitúcie konštatujú, že ak majú byť jednotlivé opatrenia účinné, musia byť vykonávané komplexne, pričom finančné a daňové opatrenia môžu mať zásadný význam. Preto by zodpovedné štátne orgány mali pripraviť komplex opatrení, ktoré významne zvýšia ekologizáciu dopravy a podiel fotovoltiky na energetickom mixe. To sa dosiahne za predpokladu, že bude zaručený dlhodobý porovnateľný komfort užívania nových zdrojov energie pre spotrebiteľov, t. j. ich dostupnosť a porovnateľná cena pri konfrontovaní s konvenčnými zdrojmi energie. V oboch krajinách takéto dlhodobé opatrenia a podmienky zatiaľ nastavené nie sú, doteraz realizované opatrenia boli len krátkodobé a ich vplyv na plnenie cieľov bol nevýznamný.

3.1 Biopalivá v doprave

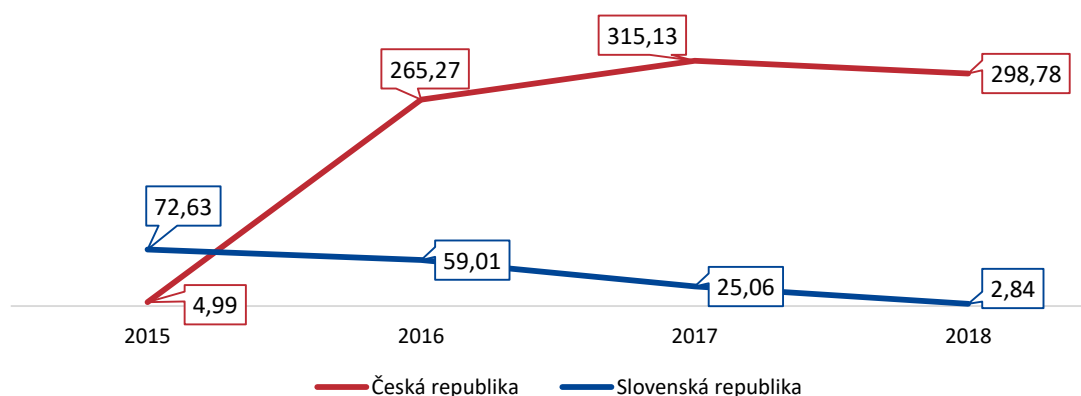
Systém podpory v oblasti biopalív, uplatňovaný v SR aj ČR, je v súlade s európskym právom. Oba štáty sa blížia k maximálne prípustnej 7-percentnej výške pridávania biopalív prvej generácie do pohonných látok, čím vyčerpali možnosť plniť stanovený 10-percentný podiel OZE v doprave prostredníctvom biopalív.

V ČR aj SR je právnymi predpismi stanovená povinnosť primiešavať biopalivá do benzínu a nafty. Rozdielom je však daňové zvýhodnenie benzínu a nafty s minimálnym podielom biopalív v SR. ČR od roku 2016 daňovo zvýhodňovala len vysokopercentné biopalivá (t. j. s viac ako 30 % biozložky), daňovú úľavu palív s nízkym podielom biopalív neposkytovala.

Oba štáty dosahujú obdobnú úroveň uvedenia biopalív do voľného daňového obehu na jedného obyvateľa, avšak pre SR je tento systém podpory finančne náročnejší, t. j. v ČR je systém významne efektívnejší. Výdavky na podporu biopalív tvorili v ČR v roku 2018 necelé 2 mil. €, v SR táto podpora stála viac ako 80 mil. €.

Rozdielny mechanizmus podpory biopalív sa pozitívne premietol do príjmov štátneho rozpočtu ČR. ČR významne menej znižuje výber spotrebnej dane, napriek tomu dosahuje obdobné výsledky v podiele biopalív na PHM ako SR. To znamená, že ČR dosahuje významne vyššiu efektívnosť podpory (viď graf č. 1).

Graf č. 1: Efektívnosť podpory na spotrebnej dani v ČR a SR, t. j. litra biopaliva za 1 € podpory na spotrebnej dani

Zdroj: NKI.

Z porovnania v prepočte na kúpnu silu obyvateľstva je zrejmé, že nákup benzínu je v ČR daňovo zaťaženejší menej než v SR. Naopak, nafta je pri nákupe daňovo zaťaženejšia menej v SR. V ČR je poskytované oslobodenie od cestnej dane pre vozidlá na bioetanol E85, napriek tomu je však ich počet zanedbateľný. V SR obdobná podpora zavedená nebola. Napriek tomu, že v SR je uplatňovaná daňová podpora biopalív v zmesi s benzínom a naftou (to znamená PHM s nízkym obsahom biopaliva), je cena PHM v oboch krajinách obdobná.

3.2 Zemný a ropný plyn (CNG, LNG a LPG) v doprave

V oboch krajinách nie je zastúpenie vozidiel s pohonom na CNG, LPG a LNG na celkovom vozovom parku významné.

Systém podpory a využívania týchto alternatívnych palív v doprave v SR nebol dostatočne motivujúci a účinný. Zo strany štátu neboli poskytnuté žiadne dotácie ani vypracovaný model podpory predaja vozidiel s pohonom na CNG, LNG a LPG, či zvýhodnená sadzba spotrebnej dane na tieto komodity. Jedinými stimulmi boli daňové úľavy; konkrétne, bola zavedená znížená sadzba dane z motorových vozidiel a bol znížený registračný poplatok za prihlásenie vozidla do evidencie. To spôsobilo nárast počtu vozidiel s týmto pohonom, avšak bez nárastu spotreby týchto alternatívnych palív.

V ČR je, naopak, uplatňovaná významná podpora v podobe zníženej sadzby spotrebnej dane pre zemný plyn, ktorá je cca polovičná v porovnaní so sadzbami pre klasické pohonné hmoty. Navyše sú vozidlá na CNG oslobodené od cestnej dane a je poskytovaná dotačná podpora územným samosprávnym celkom, štátnym organizáciám a právnickým osobám nimi zriadenými.

Zatiaľ čo v ČR je cena CNG blízka cene LPG, tak v SR sa blíži k cene nafty a benzínu. Pri tomto nastavení – bez iných podpôr, nemožno v SR očakávať významný nárast počtu vozidiel na tento pohon. Rozdiel v spôsobe podpory vozidiel s pohonom na CNG viedol k tomu, že v ČR je desaťnásobne viac vozidiel s týmto pohonom než v SR.

Sadzby spotrebnej dane pre LPG sú v oboch krajinách v porovnaní so sadzbami stanovenými pre konvenčné palivá cca polovičné, čo sa pozitívne premieta do výslednej ceny tohto plynu pre spotrebiteľa. V ČR je navyše LPG podporovaný oslobodením vozidiel s týmto pohonom od cestnej dane, oproti tomu SR aplikuje 50-percentné zníženie sadzby dane z motorových vozidiel.

Rozvoj trhu vozidiel s pohonom na LNG bol v ČR v kontrolovanom období zanedbateľný. Daňová sústava SR v oblasti správy spotrebných daní nemá zadefinovaný LNG ako predmet spotrebnej dane. LNG sa na území SR komerčne nevyužíva.

Ceny zemného plynu aj ropného plynu sú v SR vyššie než v ČR. Poskytovanie daňovej podpory pre CNG a LPG má vplyv na počet vozidiel i spotrebu týchto pohonných hmôt v ČR a SR, oba ukazovatele dosahujú v ČR významne vyššie hodnoty než v SR. Rozdielny spôsob podpory v ČR a SR sa ďalej premieta aj do súvisiacej infraštruktúry, t. j. do počtu čerpacích staníc na palivá CNG a LPG.

3.3 Elektromobily, hybridy elektromobilov a vodíkové vozidlá

Možno konštatovať, že v kontrolovanom období nebol počet týchto vozidiel ani v jednom štáte vo vzťahu k celkovému počtu vozidiel významný. V roku 2017 v ČR tvoril podiel elektromobilov na registráciách nových vozidiel cca 1,15 %, v SR cca 2,01 %.

V SR bol systém podpory v oblasti elektromobilov realizovaný najmä priamymi finančnými stimulmi, nižším poplatkom pri registrácii batériového elektrického vozidla do evidencie vozidiel SR, ako aj daňovým zvýhodnením. V SR je podpora poskytovaná všetkým žiadateľom, t. j. podnikateľom, územnej samospráve aj nepodnikateľom. Objem dotácií na podporu elektromobilov a hybridov v rokoch 2015 až 2018 v SR predstavoval 4,4 mil. €. V SR bol záujem o čerpanie týchto dotácií veľký, napriek tomu niektoré dotácie neboli vyčerpané v plnom rozsahu z dôvodu nedostatku elektromobilov na trhu. Elektromobily majú v SR nulovú sadzbu dane z motorových vozidiel a majú fixný registračný poplatok za prihlásenie vozidla do evidencie vo výške 33 € bez ohľadu na výkon motora.

V porovnaní s tým bola v ČR podpora zameraná na podnikateľov a verejný sektor. Objem dotácií na podporu elektromobilov a hybridov v rokoch 2015 až 2018 v ČR predstavoval 25,5 mil. €. V ČR bolo na rozdiel od SR podporené aj budovanie infraštruktúry vo forme nabíjajúcich staníc. V ČR v kontrolovanom období výška registračného poplatku nezohľadňovala druh pohonu, teda ani pohon na elektrinu. V SR aj v ČR sú elektromobily využívané pri podnikateľskej činnosti oslobodené od cestnej dane.

Na zastúpení vozidiel s pohonom na elektrinu sa veľkou mierou podieľa práve forma poskytovanej podpory. Rozdiel v spôsobe podpory vozidiel s pohonom na elektrinu viedol k tomu, že v SR bol ku koncu roka 2018 v prepočte na počet obyvateľov počet vozidiel s týmto pohonom takmer dvojnásobný. Okrem zvýšenia počtu vozidiel prispela v SR táto forma podpory predaja aj k zviditeľneniu a rozšíreniu povedomia o elektromobiloch medzi širokou verejnosťou.

Napriek tomu, že v ČR je ekonomika viac než dvakrát väčšia a celkový počet vozidiel v ČR výrazne vyšší než v SR, počet elektromobilov a hybridov je takmer porovnateľný. To znamená, že ČR má na jedného obyvateľa menší počet elektricky poháňaných vozidiel.

V oboch krajinách na podporu využívania vodíka ako alternatívneho paliva a budovanie infraštruktúry pre vodík vo forme verejne prístupných čerpacích staníc nebolo prijaté žiadne národné podporné opatrenie, ba nebola poskytnutá ani štátna podpora. V kontrolovanom období nebol pohon vozidiel na vodík právnymi predpismi v ČR ani v SR osobitne upravený.

3.4 Fotovoltika

Systém podpory výroby a využitia elektriny z OZE bol v SR a ČR realizovaný viacerými formami, najmä garantovanou výkupnou cenou, dotáciami a oslobodením od spotrebnej dane z elektriny pre vlastnú spotrebu. Zatiaľ čo v SR bola prioritne podporovaná výstavba fotovoltických elektrární (ďalej tiež „FVE“) domácnosťami, v ČR bola podporovaná aj ich výstavba podnikateľmi s obmedzeným inštalovaným výkonom a s podmienkou, že túto elektrinu sami spotrebujú.

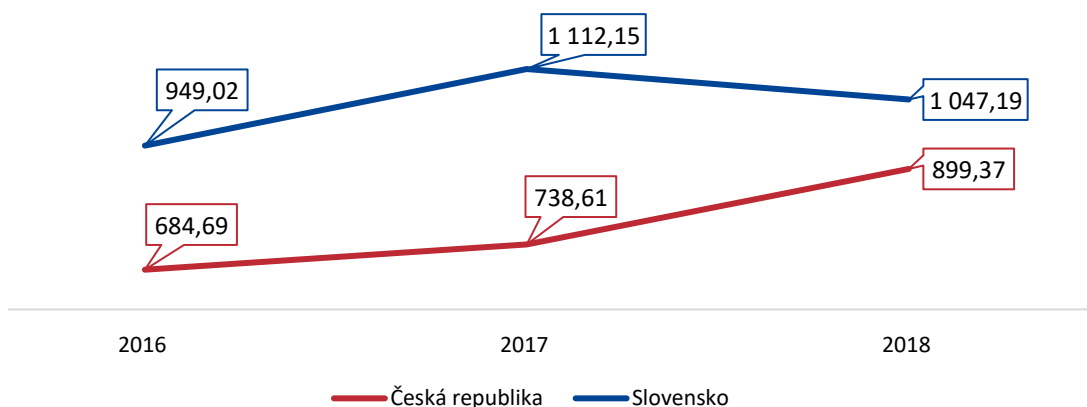
Medzi ČR a SR boli v poskytovaní podpory FVE rozdiely, avšak v oboch štátoch je vývoj pri presadzovaní FVE na výrobu elektriny z OZE obdobný. V ČR i SR je podiel FVE na celkovej výrobe elektriny len v jednotkách percent a ďalej sa významne nezvyšuje. Dynamika rastu výroby elektriny z FVE je pomalšia ako vývoj výroby z ostatných zdrojov.

ČR cieľ v podobe 13-percentného podielu OZE do roku 2020 na celkovej spotrebe energie plní, SR hrozí riziko jeho nesplnenia. Opatrenia, ktoré oba štáty v tejto oblasti zaviedli, sú síce funkčné, avšak nepostačujú k ďalšiemu významnému rozvoju FVE.

Domácnosti

V ČR i SR je poskytovaná dotácia na výstavbu malých FVE s inštalovaným výkonom do 10 kW. Z porovnania bolo zistené, že v ČR je vynaložená nižšia dotácia na jednotku inštalovaného výkonu, t. j. v ČR je dosiahnutá vyššia efektívnosť poskytovanej dotácie než v SR (viď graf č. 2). Príčinou môže byť, okrem iného, nastavenie mechanizmu poskytovania dotácie, keď v ČR je poskytovaná významne vyššia dotácia (bonus) na akumuláciu.

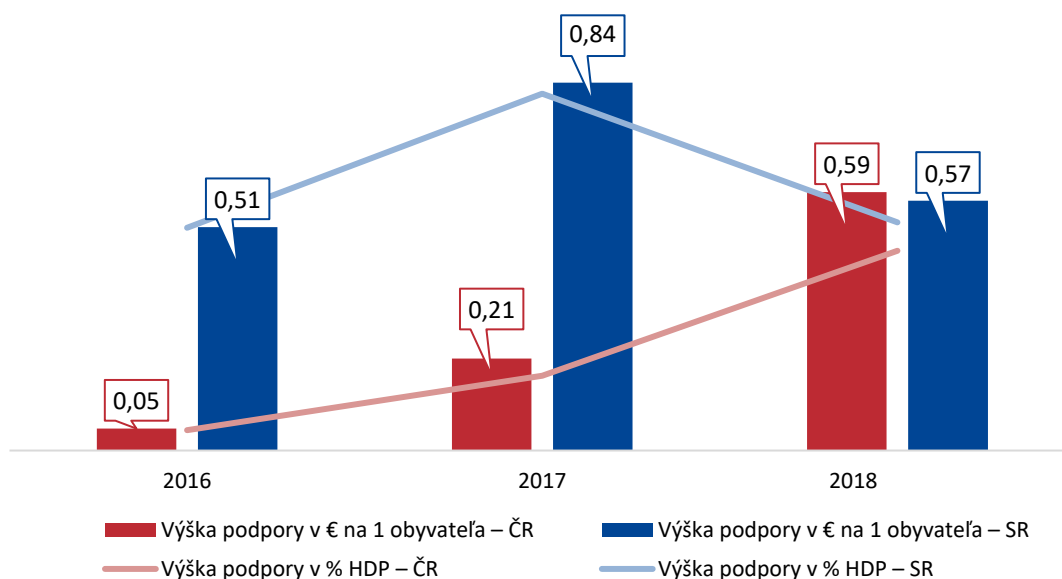
Graf č. 2: Efektívnosť dotácie na podporu malých FVE – t. j. priemerná výška podpory na 1 kW inštalovaného výkonu v €

Zdroj: NKI.

Pozn.: Podpora za rok 2015 nebola poskytovaná.

Výdavky súvisiace s poskytnutím dotačnej podpory FVE v prepočte na 1 obyvateľa boli v oboch krajinách v roku 2018 obdobné; ukazuje to aj nasledujúci graf. V predchádzajúcich rokoch sú rozdiely v údajoch spôsobené časovým posunom a podmienkami podpory v ČR a sú opodstatnené. Avšak SR vo vzťahu k HDP poskytovala vyššiu dotačnú podporu než ČR.

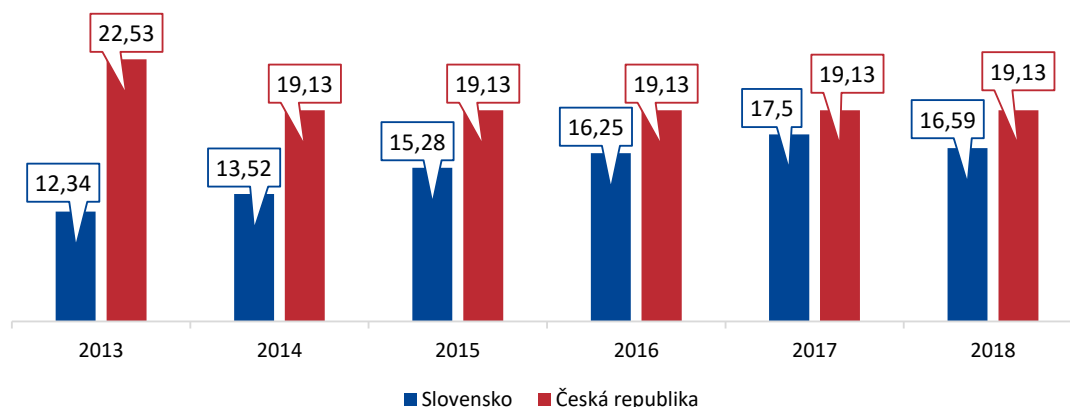
Graf č. 3: Výška dotačnej podpory v ČR a SR na obyvateľa a HDP

Zdroj: NKI.

Nespotrebovaná elektrina vyrobená z OZE, na ktorú bola poskytnutá dotácia (tzv. prebytky), je v SR pre inštalácie uvedené do prevádzky od roku 2014 dodávaná do siete bezplatne. V porovnaní s tým, je v ČR dodávaná za cenu, ktorú si výrobca s distribútorom vyrokujú. Tento rozdiel môže byť ďalším z dôvodov pre vyššiu efektívnosť dotácií v ČR.

Podpora v podobe garantovanej výkupnej ceny elektriny je v SR poskytovaná na obdobie 15 rokov a v ČR 20 rokov. V ČR je navyše poskytovaný tzv. zelený bonus pre inštalácie s vyšším výkonom. V SR si výrobca elektriny po 31. decembri 2013 môže vybrať medzi garantovanou výkupnou cenou elektriny z FVE alebo podporou vo forme dotácie na inštaláciu FVE. V ČR je však podpora v podobe výkupných cien a zeleného bonusu poskytovaná pre inštalácie spustené len do 31. decembra 2013, nové inštalácie už podporu nemajú.

V ČR počas trvania práva na podporu elektriny v zariadení uvedenom do prevádzky v období od 1. januára 2010 do 31. decembra 2010 odvádzajú výrobcovia 10-percentnú, resp. 11-percentnú solárnu daň. V SR takáto daň zavedená nebola. Nižšia hodnota poplatku za podporu výroby elektrickej energie z OZE od roku 2014 (viď graf č. 4) bola v ČR dosiahnutá zavedením solárnej dane.

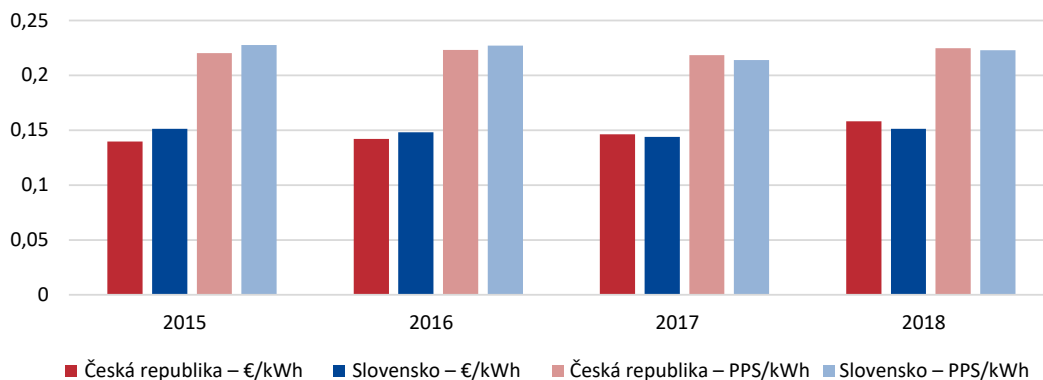
Graf č. 4: Hodnota poplatku na podporu výroby elektrickej energie z OZE (v €/MWh)

Zdroj: NKI.

Pozn.: V ČR je poplatok označovaný skratkou OZE, v SR skratkou TPS.

V ČR je poskytované oslobodenie od spotrebnej dane len pre inštalácie do 30 kW, v SR bez obmedzenia výkonu. SR poskytuje oslobodenie od spotrebnej dane aj pre elektrinu vyrobenú z OZE pre domácnosti. V ČR takáto daňová podpora poskytovaná nie je. V SR je navyše oslobodená elektrina vyrobená z akéhokoľvek zdroja, pokiaľ je spotrebiteľom domácnosť.

Graf č. 5: Prehľad výšky cien elektriny pre domácnosti (vrátane všetkých daní a poplatkov) pri spotrebe 2 500 kWh – 5 000 kWh

Zdroj: NKI, Eurostat.

Pozn.: PPS – štandard kúpnej sily.

Napriek tomu, že sú v oboch krajinách aplikované rozdielne formy podpory, celková cena elektriny pre domácnosti je obdobná.

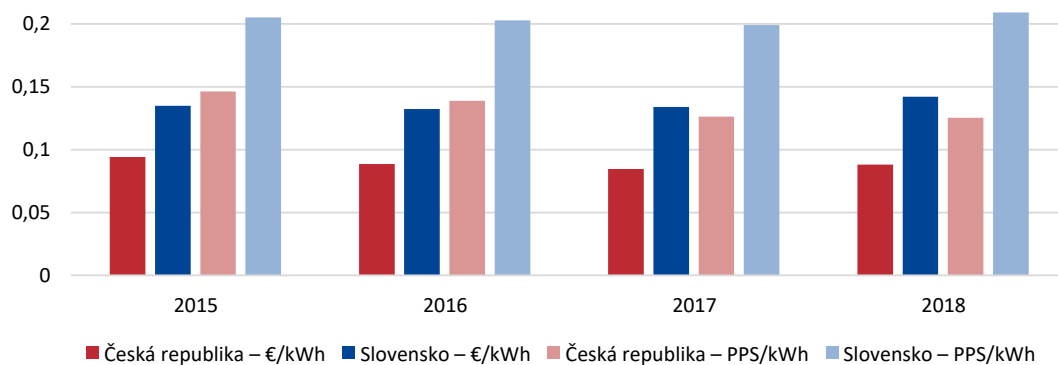
Podnikatelia

Dotačná podpora podnikateľov je poskytovaná len v ČR avšak pri splnení mnohých podmienok, napr. maximálny podporený inštalovaný výkon, spotreba pre vlastné účely, inštalácia ďalších opatrení. V SR nie je takáto podpora podnikateľov poskytovaná.

V SR je od spotrebnej dane z elektriny oslobodená elektrina vyrobená z OZE, čo sa premieňa na celkovom vyúčtovaní elektriny za rok u spotrebiteľa, ktorý je podnikateľom za predpokladu, že výrobca elektriny prevedie záruku pôvodu elektriny z OZE na konečného odberateľa elektriny. V ČR takýto mechanizmus oslobodenia zavedený nie je, tzn., pokiaľ je konečným spotrebiteľom podnikateľ, zaplatí spotrebnú daň aj z elektriny vyrobenej z OZE. Od spotrebnej dane je oslobodená výroba elektriny do 30 kW, vyrobená podnikateľom pre vlastnú spotrebu.

Na rozdiel od ČR sú v SR dostupné údaje o množstve vyrobenej elektriny oslobodenej od spotrebnej dane, pretože v SR je zavedená oznamovacia povinnosť pre všetky subjekty, ktoré sú pripojené do distribučnej siete (t. j. vrátane domácností).

Graf č. 6: Prehľad výšky cien elektriny pre malé podniky¹ (vrátane daní a poplatkov) pri spotrebe 500 MWh – 2 000 MWh

Zdroj: NKI, Eurostat.

Pozn.: PPS – štandard kúpnej sily.

¹ Malé podniky – aproximácia cenami pre sektor nedomácnosti so spotrebou 500 MWh až 2 000 MWh.

4. Legislatíva a ciele v oblasti podpory klimaticko-energetickej politiky

4.1 Ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja

V rámci summitu OSN dňa 25. septembra 2015 boli dokumentom *Premena nášho sveta: Agenda pre udržateľný rozvoj 2030*, schválené, okrem iného, aj ciele udržateľného rozvoja. Jedným z cieľov je aj boj so zmenou klímy a zvládanie ich dôsledkov. Výsledky plnenia Cieľov udržateľného rozvoja (SDGs) podľa *Európskej správy o udržateľnom rozvoji 2019* v ČR a SR sú uvedené na obrázku č. 1 a obrázku č. 2.

Obrázok č. 1 – Klimatické opatrenia v ČR

13 CLIMATE ACTION Skóre: 89,1	 Opatrenia v oblasti klímy 89,1		
	Emisie CO₂ z energie (tCO ₂ /obyv.)	9,5	● →
	Dovezené emisie CO₂, technologicky upravené (tCO ₂ /obyv.)	-3	● ..
	Ľudia postihnutí katastrofami súvisiacimi s klímou (na 100 000 obyvateľov)	0	● ..
	Emisie CO₂ z vývozu fosílnych palív (kg/obyv.)	1 588,4	● ..
	Efektívna sadzba uhlíku (€/tCO ₂)	7,6	● ..

Hodnotenie:

- SDG bolo dosiahnuté
- Výzvy zostávajú
- Zostávajú významné výzvy
- Hlavné výzvy pretrvávajú
- Informácie nie sú k dispozícii

Trend:

- ↑ Na ceste k dosiahnutiu cieľa do roku 2030
- ↗ Skóre mierne rastúce, nedostatočné k dosiahnutiu cieľa
- Skóre stagnuje alebo jeho zvýšenie nedosahuje ani 50 % rast potrebný k splneniu cieľa
- ↓ Skóre klesá
- .. Informácie o trende nie sú k dispozícii

Zdroj: Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. (2019): *Sustainable Development Report 2019*. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).

Obrázok č. 2 – Klimatické opatrenia v SR

13 CLIMATE ACTION Skóre: 77,2	 Opatrenia v oblasti klímy 77,2			
	Emisie CO₂ z energie (tCO ₂ /obyv.)	5,5	●	
	Dovezené emisie CO₂, technologicky upravené (tCO ₂ /obyv.)	2,1	●	..
	Ľudia postihnutí katastrofami súvisiacimi s klímou (na 100 000 obyvateľov)	0	●	..
	Emisie CO₂ z vývozu fosílnych palív (kg/obyv.)	1 656,5	●	..
	Efektívna sadzba uhlíku (€/tCO ₂)	18,1	●	..

Hodnotenie:

- SDG bolo dosiahnuté
- Výzvy zostávajú
- Zostávajú významné výzvy
- Hlavné výzvy pretrvávajú
- Informácie nie sú k dispozícii

Trend:

- ↑ Na ceste k dosiahnutiu cieľa do roku 2030
- ↗ Skóre mierne rastúce, nedostatočné k dosiahnutiu cieľa
- Skóre stagnuje alebo jeho zvýšenie nedosahuje ani 50 % rast potrebný k splneniu cieľa
- ↓ Skóre klesá
- .. Informácie o trende nie sú k dispozícii

Zdroj: Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. (2019): *Sustainable Development Report 2019*. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).

4.2 Ciele EÚ v oblasti klimaticko-energetickej politiky

Základným právnym predpisom pre naplňovanie spoločných cieľov KEP do roku 2020, v rámci EÚ, je smernica 2009/28/ES, ktorá určuje spoločný rámec pre podporu energie z obnoviteľných zdrojov. Táto smernica stanovuje v čl. 3 ods. 1 podiel energie z OZE na hrubej konečnej spotrebe energie v EÚ vo výške 20 %. Vzhľadom k odlišným možnostiam skladby zdrojov energie sa celkový cieľ ďalej rozdeľuje jednotlivým štátom:

- pre ČR bol stanovený cieľ dosiahnuť v roku 2020 podiel 13 %,
- pre SR bol stanovený cieľ dosiahnuť v roku 2020 podiel 14 %.

Ďalej smernica určuje v článku 3 ods. 4 podiel energie z OZE v doprave vo výške 10 %, ktorý sa stanovuje všetkým štátom na rovnakej úrovni. Aby sa uľahčilo splnenie cieľov stanovených v tomto článku, každý členský štát presadzuje a podporuje energetickú účinnosť a úspory energie. So zámerom podporiť trh s alternatívnymi palivami a dosiahnuť tým cieľ EÚ v oblasti dopravy, týkajúci sa podielu energie z OZE na spotrebe palív v doprave vo výške 10 %, prijal Európsky parlament a Rada smernicu 2014/94/EÚ.

Na zasadnutí Európskej rady v dňoch 23. a 24. októbra 2014 bol stanovený záväzný cieľ zníženia emisií skleníkových plynov na území EÚ najmenej o 40 % do roku 2030 v porovnaní s rokom 1990.

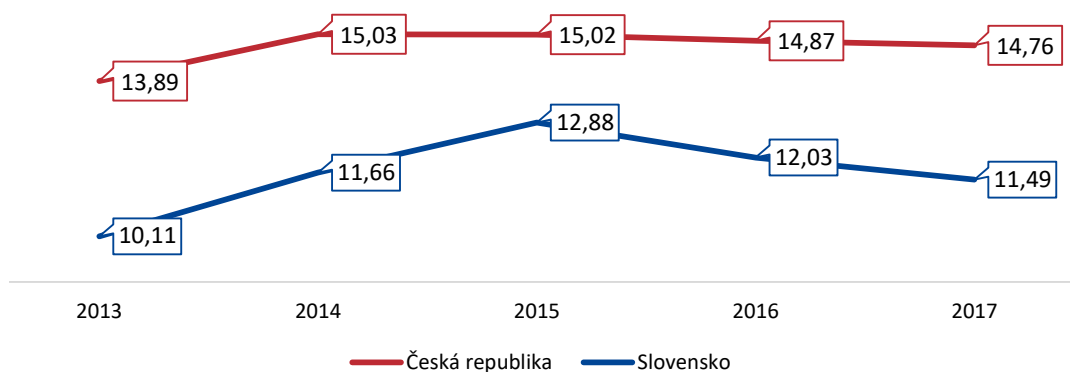
V roku 2018 stanovila EÚ nadväzujúce ciele KEP do roku 2030 smernicou (EÚ) 2018/2001, kde je podľa čl. 3 a čl. 25 zvýšený spoločný cieľ na úrovni EÚ pre podiel energie z OZE na hrubej konečnej spotrebe energie na 32 % a podiel energie z OZE v doprave na 14 %. Táto smernica predpokladá priebežné preskúmanie týchto cieľov s možnosťou zvýšiť podiel OZE.

V odvetviach, na ktoré sa nevzťahuje systém EÚ pre obchodovanie s emisiami, je cieľom do roku 2030 zníženie emisií o 30 % v porovnaní s rokom 2005². To si vyžiada výraznejšiu podporu zavádzania OZE a ďalších alternatívnych palív.

² Zdroj: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-169-2014-INIT/cs/pdf>.

Skutočné plnenie záväzného národného cieľa pre podiel energie z OZE na hrubej konečnej spotrebe energie v ČR a SR, ktorý má do roku 2020 dosiahnuť hodnotu 13 %, resp. 14 %, dokumentuje graf č. 7. Zatiaľ čo ČR cieľ EÚ pre rok 2020 plní, SR hrozí riziko jeho nesplnenia. **Obe krajiny podľa dát Eurostatu 10-percentný podiel OZE v doprave neplnia. ČR v roku 2017 dosiahla podiel OZE v doprave 6,6 % a SR 7 %.**³

Graf č. 7: Podiel energie z OZE na hrubej konečnej spotrebe energie (v %)

Zdroj: Eurostat – *Share of energy from renewable sources*, posledná aktualizácia k 28. 8. 2019, dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nrg_ind_ren&lang=en.

Obe krajiny implementovali uvedené smernice EÚ, týkajúce sa kontrolovaných oblastí do národného právneho rámca. Kľúčové európske a národné predpisy sú uvedené v prílohe č. 1, prílohe č. 2 a prílohe č. 3.

Opatrenia klimaticko-energetickej politiky v oboch krajinách patrili do pôsobnosti viacerých rezortov. Monitorovacie správy, orgánom EÚ, predkladali za SR Ministerstvo hospodárstva SR a za ČR Ministerstvo priemyslu a obchodu.

³ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/d/d1/Share_of_renewable_energy_sources_in_transport%2C_2004-2017_%28%25%29.png.

5. Vyhodnotenie kontroly

NKÚ ČR a NKÚ SR splnili stanovený účel tejto koordinovanej kontroly. Obe kontrolné inštitúcie získali hlbšiu vedomosť o spôsoboch a nástrojoch podporujúcich napĺňanie cieľov EÚ aplikovaných v ČR a SR. Medzi týmito krajinami identifikovali rozdiely vo využívaných nástrojoch, ktoré majú vplyv na účinnosť a efektívnosť podpory. Koordinovaná kontrola ukázala silnejšie a slabšie stránky v oboch krajinách.

Najvyššie kontrolné inštitúcie zistili, že doterajšie nástroje podpory klimaticko-energetickej politiky v sektore dopravy a vo fotovoltike zatiaľ vo významnej miere nenapomáhajú plneniu záväzkov týchto krajín pri znižovaní emisií a zvyšovaní podielu obnoviteľných zdrojov v doprave. Obe krajiny doteraz svoje záväzky v doprave plnia najmä v dôsledku použitia biopalív prvej generácie, pri ktorých, vzhľadom na niektoré ich negatíva, možno očakávať znižovanie ich významu. Preto budú musieť obe krajiny venovať väčšie úsilie podpore obnoviteľných zdrojov energie.

Prekážkou pre zavádzanie alternatívnych pohonov vozidiel by mohol byť rozdielny prístup krajín v rámci EÚ k druhu podporovaného alternatívneho paliva. Aj tak si také krajiny ako sú ČR a SR, kde je veľmi významný cezhraničný styk, podporujú rozdielne druhy alternatívnych palív. To sa v SR prejavuje v nižšom zahutnení územia verejne prístupnými čerpacími stanicami na CNG, čo môže byť obmedzujúcim faktorom využívania vozidiel na tento pohon. V porovnaní s tým je v SR významnejšie podporovaný rozvoj elektromobility než v ČR.

Dosiaľ realizovaný systém a aplikované formy podpory smerované do vybraných oblastí KEP nemali v oboch krajinách významný vplyv na verejné financie. S rozvojom podpory OZE a alternatívnych zdrojov možno očakávať zvýšené nároky na príjmy a výdavky štátneho rozpočtu.

» 6. Podrobnosti z kontroly

6.1 Biopalivá v doprave

Doterajší vývoj plnenia cieľa EÚ, stanoveného na povinný 10-percentný podiel OZE v doprave, nenasvedčuje jeho naplnenie v roku 2020. Obe krajiny naplňajú tento cieľ predovšetkým využitím biopalív. ČR a SR zaviedli povinný podiel minimálneho objemu biopalív primiešaných v motorovom benzíne a motorovej naфте.

Tabuľka č. 1: Zákonný minimálny objem biopaliva v motorovej naфте a benzíne za kalendárny rok v ČR

Objem biopaliva	2015	2016	2017	2018
v motorovej naфте	6,0 %	6,0 %	6,0 %	6,0 %
v benzíne	4,1 %	4,1 %	4,1 %	4,1 %

Zdroj: zákon č. 201/2012 Sb. o ochrane ovzdušia, § 19 ods. 1 písm. a) a b).

Tabuľka č. 2: Zákonný minimálny objem biopaliva v motorovej naфте a benzíne za kalendárny rok v SR

Minimálny objem biopaliva	2015	2016	2017	2018
v motorovej naфте	6,8 %	6,9 %	5,8 %	5,8 %
v benzíne	4,5 %	4,6 %	5,8 %	5,8 %

Zdroj: zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojoch energie a vysokoúčinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 14a ods. 1.

Smernicou 2015/1513⁴ stanovila EÚ cieľ pre primiešavanie pokročilých biopalív⁵ do pohonných hmôt vo výške 0,5 %. ČR limit pre primiešavanie pokročilých biopalív do pohonných hmôt do právnej úpravy nezaviedla. Pokročilé biopalivá sú v ČR započítavané dvojnásobkom svojho množstva do podielu OZE v doprave, čím ČR preukáže úsilie v podpore pokročilých biopalív pre splnenie požiadaviek EÚ. SR minimálny objem pokročilých biopalív neplní.

V ČR sa vyrábajú biopalivá prvej aj druhej generácie, ale do pohonných hmôt sa zatiaľ primiešavajú len biopalivá prvej generácie. Druhá generácia biopalív je určená na export do zahraničia a pre pilotné projekty. V SR sa biopalivá druhej generácie nevyrábajú ani nevyužívajú.

4 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1513 zo dňa 9. septembra 2015, ktorou sa mení smernica 98/70/ES o akosti benzínu a motorovej nafty a smernice 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov.

5 Pokročilé biopalivo je biopalivo, ktoré má nízky účinok v súvislosti s nepriamou zmenou vo využívaní pôdy.

Tabuľka č. 3: Celkové množstvo biopalív uplatnených na dopravné účely v rokoch 2015 až 2018 v ČR

	2015	2016	2017	2018
Množstvo biopalív uvedených do daňového voľného obehu v litroch*	386 341 754	394 680 909	442 513 374	476 269 755
Množstvo biopalív uvedených do daňového voľného obehu v litroch/obyvateľa	36,61	37,31	41,71	44,72

Zdroj: Colná správa ČR, EU energy statistical pocketbook and country datasheets.

* Nezahŕňa podiel biozložky vo vysokopercentných zmesových PHM (30 % MEŘO, 30 % FAME, E85, E95).

Podiel samotnej biozložky nie je k dispozícii.

Tabuľka č. 4: Celkové množstvo biopalív uvedených do daňového voľného obehu v rokoch 2015 až 2018 v SR

	2015	2016	2017	2018
Množstvo biopalív uvedených do daňového voľného obehu v litroch	214 256 000	211 256 000	231 050 000	232 127 000
Množstvo biopalív uvedených do daňového voľného obehu v litroch/obyvateľa	39,49	38,87	42,45	42,59

Zdroj: NKÚ SR; MH SR; údaje o stave obyvateľstva dostupné z: <http://statdat.statistics.sk/>.

6.1.1 Podpora biopalív v Českej republike

V ČR bola výroba a používanie biopalív v doprave daňovo podporovaná:

- úľavami na spotrebnej dani,
- oslobodením od cestnej dane.

Podpora biopalív formou úľav na spotrebnej dani

Daňová podpora biopalív bola v ČR poskytovaná na základe Európskou komisiou schválenej Štátnej podpory SA.39654 (2015/NN) „Viacročná podpora biopalív v doprave“ zo dňa 12. 8. 2015. Tejto podpore predchádzala viacročná podpora SA.25985. Viacročná podpora biopalív v doprave bola premietnutá do zákona č. 353/2003 Sb. o spotrebných daniach⁶ a je účinná do 31. 12. 2020.

Cieľom režimu podpory bolo znížiť emisie skleníkových plynov v doprave prostredníctvom zvýšeného používania vysokopercentných zmesí biopalív a čistých biopalív. Z tabuliek č. 7 až č. 9 je zrejmé, že tento cieľ nebol dosiahnutý, pretože spotreba týchto palív aj čerpanie podpory sú zanedbateľné. Dosiahnutá spotreba vysokopercentných zmesí biopalív v doprave sa nemôže významnejšie premietnuť do znižovania emisií.

Daňová podpora biopalív v ČR je od roku 2016 sústredená do úľav poskytovaných na spotrebnej dani pre vysokopercentné biopalivá a čisté biopalivá oproti konvenčným biopalivám (t. j. benzínu a naftu). Vysokopercentnými biopalivami sa rozumejú palivá, v ktorých tvorí biozložka najmenej 30 %. V zmysle schválenej štátnej podpory sú podporovanými biopalivami: FAME⁷ B100, rastlinný olej (predovšetkým čistý repkový olej), ZMN B30⁸, ethanol E85, ethanol E95 a bioplyn. Získať podporu sú spôsobilé aj vyspelé biopalivá⁹ (palivá druhej generácie len v rámci pilotných projektov, t. j. v obmedzenom množstve a pre uzavreté vozové parky).

6 § 48 ods. 5 a ods. 10, § 49 ods. 10, ods. 13, ods. 15, § 54 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 353/2003 Sb. v znení účinnom k 1. 1. 2018.

7 Methylstery mastných kyselín (vrátane repkového oleja – RME).

8 Zmesová motorová nafta s minimálne 30 % obsahom FAME/RME.

9 Definované sú ako biopalivá vyrábané z biomasy nepochádzajúcej z potravín alebo z biologického odpadu, pričom výroba je založená na technologickom vývoji palivovej zmesi, ktorá je z ekologického hľadiska vhodnejšia.

Daňová podpora bola v kontrolovanom období realizovaná takto:

- a. **Znížením sadzby spotrebnej dane** oproti konvenčným palivám u vysokopercenčných zmesí s minerálnymi olejmi a biopalív v závislosti od obsahu biopaliva (viď tabuľka č. 5).

Tabuľka č. 5: Sadzby spotrebnej dane pre konvenčné PHM a biopalivá (v €/1 000 litrov)

Konvenčné palivá	Sadzba dane		
	2015	2016	2017 – 2020
Benzín	496,14	496,14	496,14
Nafta	423,11	423,11	423,11
Vysokopercenčné biopalivá			
Zmes nafty s minimálnym podielom 30 % metylesteru repkového oleja	296,17	358,00	329,02
Rastlinné oleje uvedené pod KN 1507 až 1518	Rovnaká sadzba ako pre konvenčné palivo, ktorému sa vlastnosťami a účelom použitia najviac blíži*	177,36	62,21
Metylestery mastných kyselín KN 3824 90 99		177,36	84,62

Zdroj: NKÚ ČR.

Pozn.: KN – kombinovaná nomenklatúra.

* Daňová podpora bola uplatňovaná v podobe oslobodenia od dane.

- b. **Vrátenie zaplatenej spotrebnej dane** u vysokopercenčných zmesí s minerálnymi olejmi a biopalív spĺňajúcich kritériá udržateľnosti biopalív.

Tabuľka č. 6: Výška vrátenej dane (v €/1 000 litrov)

	Výška vrátenej dane		
	2015	2016	2017 – 2020
Lieh obsiahnutý v benzíne s podielom liehu na zmesi medzi 70 % až 85 %	496,14	395,29	423,88
Zmesi stredných olejov (nafty) a ťažkých plynových olejov s hydrogenovanými rastlinnými olejmi s podielom biopaliva na zmesi najmenej 30 %	Neuplatňovalo sa	125,89	

Zdroj: NKÚ ČR.

- c. **Oslobodenie biopalív od spotrebnej dane** v rámci pilotných projektov schválených Ministerstvom životného prostredia a Ministerstvom financií, t. j. technologického vývoja ekologicky priaznivejšej palivovej zmesi na základe liehu, hydrogenovaných rastlinných olejov alebo palív vyrobených z nepotravinárskych častí biomasy či z biologického odpadu pri zachovaní kritéria udržateľnosti biopalív. V roku 2015 bolo uplatňované oslobodenie od dane tiež pre rastlinné oleje uvedené pod kombinovanou nomenklatúrou (ďalej tiež „KN“) 1507 až 1518 a metylestery alebo etylestery mastných kyselín KN 3824 90 99.

Vplyv podpory na verejné rozpočty je uvedený v tabuľke č. 7. Orgánom poskytujúcim podporu je Ministerstvo financií.

Tabuľka č. 7: Daňová podpora pre biopalivá v rokoch 2015 až 2018 (v €)

	Daňová podpora v roku			
	2015	2016	2017	2018
Lieh	5 827 212	1 433 526	1 397 380	1 214 627
FAME v ZMN 30	20 090 463	6 560	3 646	0
Čistý FAME	51 461 569	47 766	3 232	379 440
Celkom za rok	77 379 244*	1 487 852	1 404 258	1 594 067

Zdroj: Colná správa ČR.

* Táto čiastka zahŕňa nepovolenú podporu v zmysle právnych predpisov EÚ.

Výrazné zníženie výšky daňovej podpory medzi rokmi 2015 a 2016 bolo spôsobené zmenou systému podpory biopalív, spočívajúcou v nemožnosti započítať vysokopercenčné a čisté biopalivá do povinného primiešavania biopalív do nafty a benzínu. Ďalej tiež došlo od 1. januára 2016 k zvýšeniu daňového zaťaženia pri vysokopercenčných a čistých biopalivách¹⁰.

Tieto zmeny nemali negatívny vplyv na celkové množstvo biopalív uplatnených pre dopravné účely a, naopak, zvýšili výber spotrebnej dane. Ciele ČR v oblasti biopalív pri zavádzaní OZE v doprave od roku 2016 sú dosahované pri vynaložení zanedbateľných výdavkov verejných rozpočtov. Ciele v oblasti zavádzania vysokopercenčných a čistých biopalív nie sú dosahované, a ich spotreba je v porovnaní s konvenčnými palivami minimálna.

Vplyv daňovej politiky a ďalších opatrení možno demonštrovať na vzťahu výšky daňovej podpory a vybraných makroekonomických ukazovateľov (viď tabuľka č. 8).

Tabuľka č. 8: Objem štátnej pomoci poskytnutej v súvislosti s biopalivami z pohľadu vybraných makroekonomických ukazovateľov

	2015	2016	2017	2018
Ukazovateľ výšky podpory v % HDP	0,04357	0,00081	0,00072	0,00077
Ukazovateľ výšky podpory na obyvateľa (v €)	7,33	0,14	0,13	0,15

Zdroj: NKÚ ČR, ČSÚ.

Účinok daňovej politiky a ďalších opatrení možno demonštrovať aj na vzťahu sadzby dane a kúpnej sily obyvateľstva (viď tabuľka č. 9).

Tabuľka č. 9: Ukazovateľ podpory¹¹ na spotrebnej dani k HDP na obyvateľa v štandarde kúpnej sily (SKS)

Konvenčné palivá	Sadzba dane (v €/1 000 litrov)		
	2015	2016	2017 – 2020
Benzín	551,27	551,27	551,27
Nafta	470,12	470,12	470,12
Vysokopercenčné biopalivá	Znížená sadzba dane v €/1 000 litrov		
Zmes nafty s minimálnym podielom 30 % metylesteru repkového oleja	329,08	397,78	365,58
Rastlinné oleje uvedené pod KN 1507 až 1518	0	197,07	69,12
Metylestery mastných kyselín KN 3824 90 99		197,07	94,02
	Vrátenie dane v roku v €/1 000 litrov		
Lieh obsiahnutý v benzíne s podielom liehu na zmesi medzi 70 % až 85 %	551,27	439,21	470,98

Zdroj: NKÚ ČR, Eurostat – HDP na obyvateľa v štandarde kúpnej sily, dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00114/default/table?lang=en>.

10 Európskou komisiou schválená Štátna podpora SA.39654 (2015/NN) „Viacročná podpora biopalív v doprave“ zo dňa 12. 8. 2015.

11 Čiastky sú pre lepšie porovnanie významnosti dane medzi krajinami brané vo vzťahu k HDP na obyvateľa v štandarde kúpnej sily, keď 100 % = EÚ-28, stav k roku 2018: ČR: 90 % krajín EÚ-28, SR: 78 % krajín EÚ-28, vytvorené deliace koeficienty: ČR: 0,90 a SR: 0,78.

Podpora biopalív formou oslobodenia od cestnej dane

V ČR je uplatňovaná cestná daň, ktorá sa vzťahuje na vozidlá prevádzkované podnikateľmi a všetky nákladné vozidlá. Cieľom v oblasti KEP a biopalív sa týka zákon o cestnej dani v ustanovení o oslobodení od dane. Podľa § 3 ods. f) zákona č. 16/1993 Sb. o cestnej dani sú od dane oslobodené vozidlá pre dopravu osôb alebo vozidlá na dopravu nákladov s najväčšou povolenou hmotnosťou menej ako 12 ton, ktoré sú vybavené motorom určeným jeho výrobcom na spaľovanie automobilového benzínu a ethanolu 85. Takéto vozidlá sú od cestnej dane oslobodené v rozmedzí:

- 46,37 € až 162,29 € ročne pre osobné vozidlá v závislosti od objemu motora vozidla,
- 69,56 € až 417,31 € ročne pre nákladné vozidlá do 12 ton.

Vplyvy podpory biopalív

Vplyv daňovej politiky a ďalších opatrení možno demonštrovať na vzťahu spotreby a vybraných makroekonomických ukazovateľov (viď tabuľka č. 10).

Tabuľka č. 10: Ukazovateľ spotreby konvenčných pohonných hmôt na obyvateľa a 1 mil. € HDP

Ukazovateľ spotreby za rok	Litrov na obyvateľa		Litrov na 1 mil. € HDP	
	2015	2018	2015	2018
Benzín bez BIO	0,60	0,18	37,89	9,31
Benzín s BIO	186,01	181,07	11 654,34	9 279,88
Nafta bez BIO	247,34	45,43	15 496,62	2 328,17
Nafta s BIO	217,29	470,46	13 614,03	24 111,24

Zdroj: výpočty NKÚ ČR, Colná správa ČR, ČSÚ.

Tabuľka č. 11: Ukazovateľ priemernej ceny pohonných hmôt v rokoch 2015 až 2018 v ČR

	2015	2016	2017	2018
Benzín natural 95 oktánový (v €/l)	1,212	1,028	1,171	1,241
Benzín natural 98 oktánový (v €/l)	1,319	1,214	1,275	1,379
Motorová nafta (v €/l)	1,206	1,058	1,139	1,221

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>.

6.1.2 Podpora biopalív v Slovenskej republike

System podpory biopalív

Podpora biopalív bola v SR realizovaná nástrojmi štátnej pomoci EK, konkrétne N 360/2006 a v roku 2018 SA 49509. Štátna pomoc bola poskytovaná formou

- zníženia sadzby spotrebnej dane z minerálneho oleja a
- oslobodenia od spotrebnej dane na biogénnu látku.

Daňové zvýhodnenie sa uplatňuje pri uvádzaní biopaliva (biogénnej látky), benzínu a plynového oleja (motorovej nafty) do daňového voľného obehu. Je poskytované Ministerstvom financií SR prostredníctvom Finančného riaditeľstva SR.

Základnými právnymi predpismi v národnej legislatíve sú zákon č. 309/2009 Z. z. a zákon č. 98/2004 Z. z. V uvedených zákonoch sú definované ustanovenia týkajúce sa biopalív, ako aj podmienky, za ktorých možno biopalivo, resp. benzín a plynový olej s obsahom biopaliva daňovo zvýhodniť. Biogénna látka je definovaná ako kvapalná alebo plyná biogénna látka vyrobená z biomasy, za ktorú sa od roku 2018 považuje aj pokročilé biopalivo.

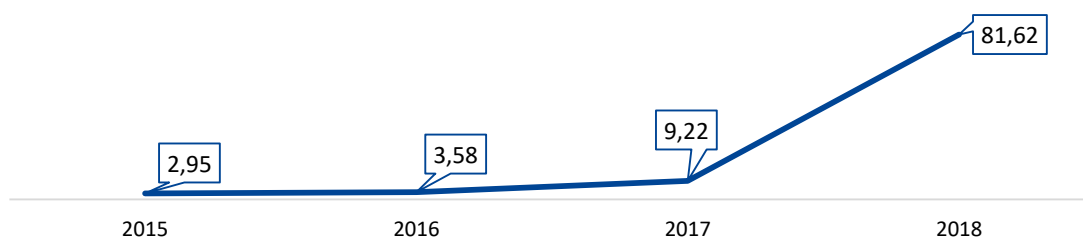
Biozložka (biogénna látka), ktorou je látka uvedená v § 4 ods. 7 zákona č. 98/2004 Z. z., je oslobodená od spotrebnej dane z minerálneho oleja. Na benzín a plynový olej (motorovú naftu) s obsahom biozložky uvedenej v § 4 ods. 7 zákona č. 98/2004 Z. z. v stanovenom objeme, určený na použitie ako pohonná látka, sa uplatňuje znížená sadzba spotrebnej dane.

K **podporným opatreniam vlády SR**, smerujúcim k dosiahnutiu energetického cieľa, patril aj priamy stimul vo forme dotácie poskytnutej Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, a to na aplikovaný výskum výroby bioetanolu prvej a druhej generácie v celkovej výške cca 1,99 mil. €, čerpanie bolo vo výške cca 0,5 mil. €.

Financovanie podpory biopalív

Celkový objem štátnej pomoci poskytnutej na podporu výskumu, výroby a využívania biopalív predstavoval v rokoch 2015 – 2018 sumu cca 97,9 mil. €. Z toho podpora realizovaná formou úľavy na spotrebnej dani tvorila cca 97,4 mil. € – viď graf č. 8. Dotácie zo štátneho rozpočtu na výskum výroby bioetanolu prvej a druhej generácie boli poskytnuté vo výške 0,5 mil. €.

Graf č. 8: Štátna pomoc na podporu biopalív formou daňového zvýhodnenia (v mil. €)

Zdroj: FR SR.

Prehľad vybraných merateľných ukazovateľov týkajúcich sa biopalív

Prehľad množstva biopalív uvedených do daňového voľného obehu v členení podľa druhu biogénnej zložky za daný rok v litroch a v prepočte na 1 obyvateľa a na 1 mil. € HDP dokumentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 12: Spotreba biopalív v prepočte na 1 obyvateľa a 1 mil. € HDP

Ukazovateľ spotreby biopalív za daný rok v litroch	na 1 obyvateľa		na mil. € HDP	
	2015	2018	2015	2018
Bioetanol	3,69	5,11	251,21	310,27
Biodiesel	28,06	29,65	1 908,72	1 801,50
Bioetyltercbutyléter (ETBE)	7,74	7,83	526,39	475,44

Zdroj: NKÚ SR; MH SR; údaje o stave obyvateľstva ako aj výške HDP dostupné z: <http://statdat.statistics.sk/>.

Ukazovateľ podpory na spotrebnej dani vzhľadom k HDP a na obyvateľa v prepočte na paritu kúpnej sily dokumentuje tabuľka č. 13.

Tabuľka č. 13: Podpora na spotrebnej dani

(v €/1 000 l)

		2015	2016	2017	01/2018	od 02/2018
Motorový benzín s obsahom biogénnej látky (od 1. 1. 2018 bioetanolovej zložky)	Do objemu ustanoveného osobitným predpisom	677,10	677,10	677,10	632,84	681,42
	V objeme ustanovenom v osobitnom predpise a viac	634,06	634,06	634,06	634,06	632,22
Plynový olej s obsahom biodiesla (od 1. 1. 2018 a biogénnu látku)	Do objemu ustanoveného osobitným predpisom	475,27	475,27	475,27	452,64	484,62
	V objeme ustanovenom v osobitnom predpise a viac	452,64	452,64	452,64	452,64	452,64

Zdroj: Eurostat – HDP na obyvateľa vo vzťahu k parite kúpnej sily, dostupný z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00114/default/table?lang=en>.

Ukazovateľ spotreby benzínu a motorovej nafty v danom roku v litroch v prepočte na 1 obyvateľa a 1 mil. € HDP dokumentuje tabuľka č. 14.

Tabuľka č. 14: Spotreba benzínu a motorovej nafty

Ukazovateľ spotreby benzínu a motorovej nafty	v litroch na 1 obyvateľa		v litroch na mil. € HDP	
	2015	2018	2015	2018
Motorový s obsahom biogénnej látky do objemu podľa osobitného predpisu*	0,44	0,57	30,16	34,79
Motorový benzín s obsahom biogénnej látky v objeme a viac podľa osobitného predpisu*	128,21	135,06	8 722,77	8 204,88
Plynový olej s obsahom biodiesla do objemu podľa osobitného predpisu*	5,46	7,72	371,52	469,22
Plynový olej s obsahom biodiesla v objeme a viac podľa osobitného predpisu*	379,99	430,65	25 852,11	26 161,35

Zdroj: NKÚ SR; FR SR; údaje o stave obyvateľstva ako aj výške HDP dostupné z: <http://statdat.statistics.sk/>.

* Technická norma STN EN ISO 4259 Ropné výrobky. Určovanie a využívanie údajov presnosti vo vzťahu k skúšobným metódam.

Prehľad vývoja priemerných cien pohonných látok za roky 2015 až 2018 dokumentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 15: Vývoj priemerných cien pohonných látok

(v €/l)

	2015	2016	2017	2018
Benzín natural 95 oktánový	1,285	1,209	1,285	1,359
Benzín natural 98 oktánový	1,465	1,413	1,492	1,564
Motorová nafta	1,134	1,040	1,132	1,244

Zdroj: NKÚ SR.

6.2 Zemný a ropný plyn (CNG, LNG a LPG) v doprave

6.2.1 Podpora zemného a ropného plynu v Českej republike

V ČR boli podporované vozidlá s pohonom na zemný a ropný plyn (CNG, LNG a LPG) prostredníctvom:

- úľav na spotrebnej dani,
- oslobodením od cestnej dane,
- dotácií na obstaranie vozidiel,
- povolení vjazdu do nízkoemisných zón.

Spotrebná daň/daň z uhlíkových palív

Podľa smernice č. 2003/96/ES môžu členské štáty uplatňovať pod daňovým dohľadom úplné alebo čiastočné oslobodenie od dane alebo daňové úľavy na zemný plyn (CNG, LNG) a skvapalnený ropný plyn (LPG) používané ako pohonné hmoty. ČR túto možnosť využila a v prípade zemného plynu dosiahne sadzba spotrebnej dane minimálnu sadzbu podľa smernice v roku 2020. Vývoj výšky sadzieb u CNG a LPG je uvedený v tabuľke č. 16.

Tabuľka č. 16: Vývoj sadzieb daní zo zemného plynu a skvapalneného ropného plynu na pohon motorov

	2015	2016	2017	2018
Sadzba dane z CNG a LNG (v €/MWh)	2,64	2,64	2,64	5,28
Sadzba dane z LPG (v €/t)	151,97	151,97	151,97	151,97

Zdroj: zákon č. 261/2007 Sb., zákon č. 353/2003 Sb.

Vláda ČR sa na základe *Memoranda o dlhodobej spolupráci v oblasti rozvoja vozidiel na zemný plyn pre obdobie do roku 2025* navyše zaviazala, že pri splnení daných podmienok nezvýši daň zo zemného plynu nad úroveň 11,21 €/MWh. Tento záväzok sa vzťahuje na spotrebu plynu vo výške max. 10 % z celkovej spotreby pohonných hmôt.

Tabuľka č. 17: Podiel spotrebnej dane z CNG/LPG na celkovej spotrebnej dani zo zemného plynu / minerálnych olejov v rokoch 2015 až 2018 (v mil. €)

	2015	2016	2017	2018
CNG				
Vyrubená spotrebná daň zo zemného plynu	44,01	46,31	49,72	49,99
Vyrubená spotrebná daň z CNG	1,09	1,60	1,88	3,94
Podiel v %	2,47	3,44	3,78	7,89
LPG				
Vyrubená spotrebná daň z minerálnych olejov	3 283,44	3 446,00	3 516,87	3 567,99
Vyrubená spotrebná daň z LPG	15,04	15,09	14,49	13,89
Podiel v %	0,46	0,44	0,41	0,39

Zdroj: Colná správa ČR.

Pozn.: Výpočet vyrubenej spotrebnej dane z minerálnych olejov: daň celkom z vybraných minerálnych olejov (pohonných hmôt) + daň zo skvapalnených ropných plynov (len LPG).

Klesajúca spotreba LPG sa odráža aj v nižších čiastkach vyrubenej spotrebnej dane z LPG. Väčší nárast podielu spotrebnej dane z CNG na spotrebnej dani zo zemného plynu v roku 2018 (viď tabuľka č. 17) je daný najmä zvýšením sadzby dane z CNG/LNG na dvojnásobok a rastom spotreby. Výšku daňovej podpory uvádza tabuľka č. 18.

Tabuľka č. 18: Objem podpory – zníženie spotrebnej dane v rokoch 2015 až 2018 (v mil. €)

	2015	2016	2017	2018
Znížená sadzba dane zo zemného plynu oproti smernici	2,79	4,08	4,81	3,07

Zdroj: Colná správa ČR, MF, MŽP.

Pozn.: Podpora zemného plynu = rozdiel medzi spotrebnou daňou pri minimálnej sadzbe podľa smernice a vyrubenej spotrebnej dani v jednotlivých rokoch.

Cestná daň

Vozidla prevádzkované podnikateľmi pre dopravu osôb alebo vozidlá pre dopravu nákladov s najväčšou povolenou hmotnosťou menej ako 12 ton podliehajú cestnej dani. Takéto vozidlá sú od cestnej dane oslobodené, ak používajú ako palivo LPG alebo CNG. Oslobodenie od dane predstavuje:

- 46,37 € až 162,29 € ročne pre osobné vozidlá v závislosti od objemu motora vozidla,
- 69,56 € až 417,31 € ročne pre nákladné vozidlá do 12 ton.

Celkový objem podpory na cestnej dani je uvedený v tabuľke č. 19, avšak ide o sumu podpory aj za ďalšie podporované alternatívne pohony¹². Výšku podpory len pro vozidlá so CNG a LPG nemožno kvantifikovať, pretože daňové priznanie nerozlišuje druh pohonu. S ohľadom na skutočnosť, že počet vozidiel s ostatnými alternatívnymi pohonmi je zanedbateľný, možno konštatovať, že poskytnutá podpora sa týka vozidiel s pohonom na CNG a LPG.

¹² Podľa § 3 písm. f) zákona č. 16/1993 Sb., o cestnej dani, sú od dane oslobodené „vozidlá pre dopravu osôb alebo vozidlá pre dopravu nákladov s najväčšou povolenou hmotnosťou menej ako 12 ton, ktoré

1. majú elektrický pohon,
2. majú hybridný pohon kombinujúci spaľovací motor a elektromotor,
3. používajú ako palivo skvapalnený ropný plyn alebo stlačený zemný plyn, alebo
4. sú vybavené motorom určeným jeho výrobcom na spaľovanie automobilového benzínu a ethanolu 85.“

Tabuľka č. 19: Objem podpory poskytnutej v súvislosti s oslobodením od cestnej dane v rokoch 2015 až 2018

	2015	2016	2017	2018
Počet vozidiel s oslobodením	45 976	57 697	82 604	*
Oslobodenie od cestnej dane v €	3 427 821	4 339 297	5 982 303	*

Zdroj: MF.

* Za rok 2018 neboli v priebehu kontroly hodnoty k dispozícii.

Dotačná podpora

Dotačná podpora v sektore dopravy sa v ČR vzťahovala na obnovu vozového parku a podporované boli vozidlá s pohonom na CNG. LPG nebolo dotačne podporované. Dotačná podpora bola sústredená na verejný sektor a podnikateľov. Pre nepodnikateľov nebola poskytovaná dotačná podpora. Dotačná podpora bola realizovaná z *Národného programu Životné prostredie* (ďalej tiež „NPŽP“). Oprávnenými príjemcami dotácie boli obce, kraje, dobrovoľné združenia obcí, spoločnosti vlastnené z viac ako 50 % majetku obcami a krajinami, prípadne niektoré spolky.

Tabuľka č. 20: Výška alokovanej dotačnej podpory z NPŽP k nákupu vozidiel na CNG (v €)

	2015	2016	2017	2018
Výška podpory pre verejný sektor z NPŽP	–	772 798	772 798	386 399

Zdroj: MŽP.

Povolenia vjazdu do nízkoemisných zón

Nízkoemisné zóny možno v ČR zavádzať na základe novely zákona č. 86/2002 Sb.¹³ o ochrane ovzdušia z roku 2011. Cieľom tohto opatrenia je obmedzenie znečistenia ovzdušia v obci z dopravy, a to tak na celom svojom území alebo len jeho časti. Zavedenie takejto nízkoemisnej zóny je podľa § 14 ods. 3 uvedeného zákona podmienené tým, že „na tranzitnom úseku diaľnice alebo cesty možno nízkoemisnú zónu stanoviť len v prípade, že na území obce mimo nízkoemisnej zóny alebo mimo zastaveného územia tej istej alebo susednej obce existuje iná diaľnica alebo cesta rovnakej alebo vyššej triedy, po ktorej je možné zaistiť obdobné dopravné spojenie.“ Do doby ukončenia kontroly žiadna obec v ČR nevyužila možnosť zavedenia nízkoemisnej zóny. Toto opatrenie sa vzťahuje aj na elektromobily a ich hybridy.

Vplyvy podpory pre vozidlá s pohonom na CNG, LNG a LPG

Cieľom podpory je zvýšenie počtu vozidiel na podporovaný pohon a skvalitnenie súvisiacej infraštruktúry. Celkový vplyv podpôr možno definovať na vývoji skutočného stavu vozidiel, vývoji čerpacích staníc a spotrebe pohonných hmôt (viď tabuľka č. 21 až 25).

Tabuľka č. 21: Porovnanie prognózy a skutočného stavu počtu vozidiel na pohon CNG

	2015	2016	2017	2018	2020	2025	2030	2040
Prognóza CNG	13 000				50 000	130 000	200 000	300 000
Skutočný stav CNG	12 000	15 500	18 900	22 600	–	–	–	–

Zdroj: Predikcia roku 2015 z *Vízie cestnej dopravy v roku 2030*, NAP CM. Skutočný stav podľa

<http://www.cng4you.cz/cng-info/statistiky.html>; tabuľka *Statistika NGV v ČR: 2004 až 2018*.

13 Zákon č. 86/2002 Sb. o ochrane ovzdušia a o zmene niektorých ďalších zákonov (zákon o ochrane ovzdušia).

V registri vozidiel sú vozidlá s pohonom na CNG, LPG a LNG evidované samostatne za predpokladu, že sú vybavené len týmto pohonom. Vozidlá kombinujúce tieto pohony s konvenčným pohonom sú zahrnuté v položkách benzín alebo nafta. Tento stav zásadne ovplyvňuje získané údaje, pretože najmä LPG je takmer vždy kombinovaný s pohonom na benzín. Ministerstvo dopravy poskytlo len stavové údaje k 25. 2. 2019; viď tabuľka č. 22.

Tabuľka č. 22: Štruktúra registrovaných vozidiel na CNG, LPG a LNG podľa registra vozidiel

Počty vozidiel k 25. 2. 2019 v statuse „prevádzkované“		Celkom	
Celkový počet vozidiel v ČR ¹		9 090 328	–
Celkový počet motorových vozidiel v roku 2018 ²		7 915 701	
z toho s pohonom na:	CNG	15 689	127 206
	LPG	111 470	
	LNG	47	

Zdroj: MD.

Pozn.: 1) Zahŕňa všetky vozidlá zapísané v registri vozidiel, tzn. aj karavany a iné prípojné vozidlá.

2) Zahŕňa: ľahké úžitkové vozidlá, nákladné vozidlá, traktory, osobné automobily, motocykle, autobusy.

Vhodným údajom vypovedajúcim o vplyve opatrení je vývoj počtu a podielu vozidiel s podporovanými pohonmi na nových registráciách vozidiel v jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia (viď tabuľka č. 23). Z tabuľky je zrejmé, že podiel vozidiel s pohonom na CNG a LPG je malý a v sledovanom období nestúpol.

Tabuľka č. 23: Registrácie nových vozidiel v rokoch 2015 až 2018

Druh pohonu	2015		2016		2017		2018		
	CNG	LPG	CNG	LPG	CNG	LPG	CNG	Benzín + CNG	Benzín + LPG
Celkom	2 751	1 279	2 843	498	2 890	1 200	408	1 528	816
Podiel na registráciách	1,19 %	0,55 %	1,09 %	0,19 %	1,06 %	0,44 %	0,16 %	0,58 %	0,31 %

Zdroj: Zväz dovozcov automobilov, NKÚ ČR.

Z tabuliek č. 21 až 23 je zrejmé, že očakávaný cieľ pre pohon CNG v roku 2020 nebude dosiahnutý. S ohľadom na túto skutočnosť a vládou schválený maximálny 10-percentný podiel pohonu CNG na celkovej spotrebe PHM, ministerstvo financií neočakáva ohrozenie udržateľnosti štátneho rozpočtu. Počet vozidiel a spotreba vozidiel na LNG je úplne zanedbateľná, preto už ďalej nie je komentovaná.

Tabuľka č. 24: Vývoj počtu verejných čerpacích staníc na CNG a počtu motorových vozidiel s pohonom na CNG a LPG na 1 stanicu

	2015	2016	2017	2018
Počet verejných čerpacích staníc CNG	108	143	164	185
Ukazovateľ počtu vozidiel na CNG na 1 čerpaciu stanicu CNG	111,11	108,39	115,24	122,16
Počet verejných čerpacích staníc LPG	895	917	918	955
Ukazovateľ počtu vozidiel na LPG na 1 čerpaciu stanicu LPG	–	–	–	117

Zdroj: <http://www.cng4you.cz/cng-info/statistiky.html>; tabuľka Štatistika NGV v ČR: 2004 až 2018.

Podľa NAP CM by sa mal počet verejných čerpacích staníc na CNG v roku 2020 priblížiť počtu cca 200, čo je vzhľadom k vývoju počtu čerpacích staníc uvedených v tabuľke č. 24 reálne.

V kontrolovanom období spotreba LPG mierne klesala a spotreba CNG vzrástla o 74 %. Z tabuľky č. 25 je však zrejmé, že spotrebitelia stále preferovali konvenčné palivá pred palivami alternatívnymi, pričom spotreba nafty vzrástla o 10 %. Spotreba CNG i LPG je v porovnaní s konvenčným palivám nízka.

Tabuľka č. 25: Vývoj celkovej spotreby palív v doprave v ČR v rokoch 2015 až 2018 (v tonách)

Druh paliva	2015	2016	2017	2018
Spotreba palív v ČR				
Benzín	1 563 000	1 595 000	1 588 000	1 592 000
Nafta	4 145 000	4 337 000	4 512 000	4 563 000
LPG	99 000	99 000	96 000	92 000
CNG	31 135	42 390	48 288	54 166
Ukazovateľ spotreby palív v ČR na 1 000 obyvateľov				
Benzín	148	151	150	150
Nafta	393	410	425	429
LPG	9	9	9	9
CNG	3	4	5	5

Zdroj: https://www.sydos.cz/cs/rocenka-2018/rocenka/htm_cz/cz18_420700.html;
<http://www.cng4you.cz/cng-info/statistiky.html>, https://www.czso.cz/csu/czso/obyvateľstvo_hu;
 prepočet 1 kg CNG = 1,4 m³ CNG podľa <https://www.eurocng.cz/o-cng/ekonomika-provozu-na-cng/>.

Cena PHM v ČR pre spotrebiteľa je tvorená cenou pohonnej látky (cena bez dane), spotrebnou daňou, DPH a maržou pre podnikateľské subjekty, ktoré PHM predávajú. Konečnú cenu PHM pre spotrebiteľa ovplyvňuje mnoho faktorov, a to napríklad zmena cien ropy na globálnom trhu, zmena sadzieb daní. Z tabuľky č. 26 je zrejmé, že zvýšenie spotrebnej dane u CNG sa v roku 2018 na predajnej cene významne neprejavilo.

Tabuľka č. 26: Prehľad vývoja priemerných cien pohonných hmôt v rokoch 2015 až 2018

	2015	2016	2017	2018
Benzín natural 95 oktánový (€/l)	1,212	1,028	1,171	1,241
Benzín natural 98 oktánový (€/l)	1,319	1,214	1,275	1,379
LPG (€/l)	0,567	0,480	0,537	0,568
Motorová nafta (€/l)	1,206	1,058	1,139	1,221
CNG (€/l)	0,711	0,684	0,667	0,682

Zdroj: <http://www.cng4you.cz>; <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>.

6.2.2 Podpora zemného a ropného plynu v Slovenskej republike

Systém podpory CNG, LNG a LPG

Nástrojom rozvoja trhu alternatívnych palív v odvetví dopravy a rozvoja príslušnej infraštruktúry sú **podporné opatrenia**, ktoré boli spracované MH SR v spolupráci s MDaV SR v dokumente *Národný politický rámec pre rozvoj trhu s alternatívnymi palivami*, schválenom vládou SR v novembri 2014. Týkajú sa

- stimulácie podpory predaja nízko emisných vozidiel pre všetky typy využitia,
- podpory infraštruktúry alternatívnych palív,
- podpory zavádzania alternatívnych palív vo vodnej doprave,
- podpory zavádzania čerpacích staníc LNG vo vnútrozemských prístavoch,
- zachovanie zníženia ročnej sadzby dane z motorových vozidiel s pohonom na CNG o 50 %,
- nezvyšovania sadzby spotrebnej dane na zemný plyn, ktorý je dodaný na výrobu stlačeného zemného plynu určeného na použitie ako pohonná látka nad súčasnú úroveň 0,141 €/kg minimálne do roku 2025,
- zníženia poplatku na zápis do evidencie vozidiel v SR pre motorové vozidlá na alternatívne palivá (CNG, LNG, vodík, hybridné vozidlá) o 50 %,
- zavádzania nízko emisných zón,

- zavedenia informovanosti účastníkov cestnej premávky o umiestnení dobíjajúcich a plniacich staníc prostredníctvom systémov IDS,
- osvetu a informovanosti na školách.

Opatrenia majú finančný aj nefinančný charakter, s určenými termínmi plnenia v rozpätí rokov 2016 až 2030. Realizácia opatrení a zodpovednosť za ich plnenie je v kompetencii viacerých ministerstiev, najmä MDaV SR, MH SR, MF SR, MŽP SR, ktoré ich rozpracovali do svojich strategických rezortných materiálov a akčných plánov.

K finančným stimulom štátu patria úľavy na daniach a poplatkoch pri kúpe vozidla s alternatívnym pohonom, konkrétne ide o tieto opatrenia:

- **Znížená ročná sadzba dane z motorových vozidiel s pohonom na CNG, LNG a vodík o 50 %**

Od 1. januára 2015, kedy vstúpila do účinnosti novela zákona č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel, je ročná sadzba dane pre motorové vozidlá kategórie L, M a N s pohonom na CNG, LNG a vodík znížená o 50 %. Zníženie sa vzťahuje aj na hybridy. Cieľom je zachovať súčasný stav do roku 2025.

Predmetom dane z motorových vozidiel je vozidlo evidované v SR, používané na podnikanie alebo inú samostatne zárobkovú činnosť. Prehľad uplatnenia 50-percentnej sadzby dane z motorových vozidiel (DzMV) v kontrolovanom období rokov 2015 až 2018 dokumentuje tabuľka č. 27.

Tabuľka č. 27: Počet vozidiel, na ktoré bola uplatnená znížená sadzba dane z motorových vozidiel

Vozidlá, na ktoré je možné uplatniť zníženie ročnej sadzby dane podľa § 7 ods. 4 zákona č. 361/2014 Z. z., z DP r. 15	Ukazovateľ	Zdaňovacie obdobie			
		2015	2016	2017	2018
hybridné motorové vozidlo alebo hybridné elektrické vozidlo	počet daň. subjektov ¹⁾	876	1 227	1 892	2 810
	počet vozidiel ²⁾	1 085	1 487	2 365	3 756
vozidlo kategórie L, M, N s pohonom na CNG alebo LNG	počet daň. subjektov ¹⁾	862	955	1 026	1 144
	počet vozidiel ²⁾	1 334	1 456	1 512	1 704
vozidlo kategórie L, M, N s pohonom na vodíkový pohon	počet daň. subjektov ¹⁾	42	67	78	106
	počet vozidiel ²⁾	44	75	98	178
Celkový počet vozidiel kategórie L, M, N s uplatnením 50 % sadzby dane		2 463	3 018	3 975	5 638
Celkový počet vozidiel kategórie L, M, N uvedených v DP k DzMV		722 288	746 241	737 204	751 340
Podiel vozidiel s uplatnením 50 % sadzby dane na celkovom počte vozidiel kategórie L, M, N uvedených v DP k DzMV		0,34 %	0,40 %	0,54 %	0,75 %

Zdroj: NKÚ SR na základe podkladov z FR SR.

1) Počet daňových subjektov, ktoré si uplatnili v podaných daňových priznaniach zníženie ročnej sadzby o 50 %.

2) Počet vozidiel, na ktoré si daňové subjekty uplatnili v podaných daňových priznaniach (DP) zníženie ročnej sadzby o 50 %.

Podľa údajov z FR SR počet vozidiel, na ktoré bola uplatnená znížená sadzba dane z motorových vozidiel, medziročne rástol. Kým v roku 2015 ich bolo 2 463, v roku 2018 ich počet vzrástol na 5 638, t. j. o 128,9 %. Ich podiel na celkovom počte vozidiel zostáva však zanedbateľný; v roku 2018 predstavoval 0,75 %.

- **Zachovanie sadzby spotrebnej dane na stlačený zemný plyn (CNG)**

Od roku 2011 je sadzba spotrebnej dane na stlačený zemný plyn (CNG) ustanovená zákonom č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu, a to vo výške 0,141 €/kg. Cieľom je zachovať súčasný stav do roku 2025. Sadzba spotrebnej dane na LPG vo výške 0,182 €/kg je rovnaká od roku 2015.

- **Znížený registračný poplatok za zápis do evidencie vozidiel v SR pre motorové vozidlá s alternatívnym pohonom**

Novelou zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch, účinnou od 1. februára 2017, sa znížil registračný poplatok za zápis do evidencie vozidiel v SR pre motorové vozidlá s alternatívnym pohonom na CNG, LNG a vodík, a rovnako aj pre hybridy o 50 %, najviac však na 33 €.

K nevyhnutným podporným opatreniam patrí aj

- **Podpora infraštruktúry alternatívnych palív, najmä budovanie verejne dostupných plniacich staníc**

Cieľom SR, v horizonte do roku 2025, je vybudovanie minimálne 50, optimálne 80 nových verejne dostupných plniacich staníc CNG. V súčasnosti je motoristom dostupných 11 plniacich staníc na CNG (viď tabuľka č. 28).

Tabuľka č. 28: Prehľad počtu verejne dostupných CNG staníc

	2015	2016	2017	2018
Počet plniacich staníc CNG	10	11	11	11
Počet motorových vozidiel na 1 stanicu	148,20	158,18	186,73	221,18

Zdroj: <http://www.eafo.eu/content/slovakia>.

Porovnanie prognózy a skutočného stavu počtu vozidiel na CNG dokumentuje tabuľka č. 29.

Tabuľka č. 29: Prognóza a skutočný stav počtu vozidiel na CNG

	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
Prognóza	2 000	2 400	2 900	3 500	5 000	15 000	30 000
Skutočný stav	1 740	2 054	2 433	–	–	–	–

Zdroj: *Národný politický rámec pre rozvoj trhu s alternatívnymi palivami*, Prezídium PZ SR.

Na podporu infraštruktúry, nevyhnutnej pre využívanie alternatívnych palív, MDaV SR dňa 9. mája 2017 – v rámci operačného programu *Integrovaná infraštruktúra* – schválilo nenávratný finančný príspevok na projekt vybudovania terminálu LNG vo verejnom prístave Bratislava v celkovej výške 686 856,80 €. Z toho prostriedky EÚ mali tvoriť 583 828,28 € (85 %), ďalej spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu 34 342,84 € (5 %) a vlastné súkromné zdroje 68 685,68 € (10 %). Do konca výkonu kontroly neboli na daný projekt poskytnuté žiadne finančné prostriedky.

Osobitnú formu podpory, zameranú na rozvoj infraštruktúry pre alternatívne palivá, realizuje MDaV SR prostredníctvom podporených projektov v rámci výziev *Nástroja na prepájanie Európy* (CEF). V tejto oblasti poskytuje súčinnosť relevantným partnerom pri vypracovaní žiadosti o pridelenie grantu z CEF so zameraním na podporu CNG/LNG plniacich staníc a prislúchajúcej infraštruktúry, ako aj technológií pre efektívne využívanie vodíka ako alternatívneho paliva.

- **Podpora formou zavádzania nízko emisných zón**

Nízko emisné zóny možno v SR zriaďovať na základe novely zákona o ovzduší z roku 2017. Zriadenie nízko emisnej zóny je možné len na základe súhlasného stanoviska okresného úradu ako cestného správneho orgánu. Musí mu však predchádzať dostatočná príprava a odborná diskusia, pretože takéto riešenie si vyžaduje predovšetkým odbornú štúdiu o vykonateľnosti nízko emisnej zóny. Zatiaľ však nie je známe, že by túto možnosť využilo niektoré mesto na území SR.

- **Podpora formou informovanosti účastníkov cestnej premávky o umiestnení plniacich staníc**

Koncom roka 2016 MDaV SR spustilo portál *Národný systém dopravných informácií* (www.odoprave.info), ktorý okrem aktuálnej dopravnej situácie v rámci SR poskytuje aj informácie o umiestnení a type nabíjacích a plniacich staníc. Aj touto formou podpory sa včas dostávajú potrebné informácie do povedomia spotrebiteľov.

Financovanie podpory CNG, LNG a LPG

V kontrolovanom období rokov 2015 – 2018 **neboli čerpané** žiadne **prostriedky zo štátneho rozpočtu vo forme dotácie** na podporu intenzívnejšieho využívania alternatívneho paliva na báze CNG, LNG a LPG, ani na podporu rozvoja infraštruktúry pre alternatívne palivá. Taktiež neboli vypracované ani konkrétne modely podpory predaja dopravných prostriedkov používajúcich alternatívne pohony na báze CNG, LNG, LPG a vodíka.

Vplyv finančných stimulov na verejné financie vo forme zníženia sadzby dane z motorových vozidiel (s alternatívnym pohonom na CNG, LNG, vodík) a zníženie poplatku za zápis motorového vozidla bol, vzhľadom na celkový počet týchto vozidiel, zanedbateľný.

Prehľad vybraných merateľných ukazovateľov týkajúcich sa CNG, LNG a LPG

Percentuálny nárast motorových vozidiel na pohon CNG a LPG v kategórii M a N v kombinácii s iným palivom dokumentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 30: Vývoj počtu vozidiel s alternatívnym pohonom na CNG a LPG v kombinácii s iným palivom

	2015	2018	rozdiel	Nárast za sledované obdobie (v %)
Celkový počet motorových vozidiel z toho:	2 182 898	2 618 593	435 695	19,96
CNG*	1 482	2 228	746	50,34
LPG*	46 139	51 515	5 376	11,65
Σ alternatívny pohon CNG, LPG	47 621	53 743	6 122	12,86
Podiel na celkovom počte (v %)	2,18	2,05	x	x

Zdroj: Prezídium Policajného zboru SR.

* CNG a kombinácia iného paliva; LPG a kombinácia iného paliva.

Prehľad registrácie nových vozidiel podľa paliva v rokoch 2015 až 2018 dokumentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 31: Prehľad registrácie nových vozidiel v rokoch 2015 až 2018

Druh paliva	2015	2016	2017	2018
CNG	11	49	29	18
benzín +CNG	115	88	96	61
benzín +LPG	864	390	667	364
SPOLU	990	527	792	443

Zdroj: ZAP SR.

Vývoj celkovej spotreby palív v cestnej doprave v SR (v tonách) dokumentuje tabuľka č. 32.

Tabuľka č. 32: Vývoj celkovej spotreby palív v cestnej doprave v SR (v tonách)

Druh paliva	2015	2016	2017
Benzín	558 018	608 332	603 252
Nafta	1 211 484	1 393 032	1 423 443
LPG	34 127	32 512	30 522
CNG	6 511	6 110	6 067
Ukazovateľ spotreby paliva v tonách na 1 000 obyvateľov			
Benzín	102,84	111,92	110,83
Nafta	223,26	256,29	261,51
LPG	6,29	5,98	5,61
CNG	1,20	1,12	1,11

Zdroj: VÚD, a. s.; údaje o stave obyvateľstva dostupné z: <http://statdat.statistics.sk/>; údaje za rok 2018 nie sú k dispozícii.

Spotreba alternatívnych palív LPG a CNG v kontrolovanom období zaznamenala medziročný pokles. V roku 2016 spotreba LPG poklesla o 4,7 % a CNG o 6,15 %. Rovnako v roku 2017 bol u oboch komodít zaznamenaný medziročný pokles – o 6,12 % u LPG a 0,71 % u CNG. Naopak, spotreba motorovej nafty medziročne rástla. V roku 2016 o 14,99 % a v roku 2017 o 2,18 %. V roku 2016 došlo k medziročného nárastu o 9,02 % v spotrebe automobilových benzínov. V roku 2017 tento druh paliva vykazoval mierny medziročný pokles – o 0,83 %.

Spotrebná daň z minerálnych olejov je z hľadiska výnosu **najvýznamnejšou spotrebnou daňou**. Podľa *Daňového reportu Slovenskej republiky 2018* vypracovanom Inštitútom finančnej politiky MF SR, približne 70 % výnosu dane tvorí daň z motorovej nafty a 30 % daň z benzínu. Zvyšok, do 1 %, predstavuje daň z kerozínu a LPG. Vývoj sadzby dane na alternatívnu pohonnú látku CNG a LPG dokumentuje tabuľka č. 33.

Tabuľka č. 33: Vývoj sadzby dane na alternatívnu pohonnú látku CNG a LPG

	2015	2016	2017	2018
CNG	0,141 €/kg	0,141 €/kg	0,141 €/kg	0,141 €/kg
LPG	182 €/1 000 kg	182 €/1 000 kg	182 €/1 000 kg	182 €/1 000 kg

Zdroj: NKÚ SR.

Daňová sústava Slovenskej republiky v oblasti správy spotrebných daní nemá zadefinovaný LNG ako predmet spotrebnej dane. LNG sa na území SR komerčne nevyužíva.

Prehľad vývoja priemerných cien pohonných látok za roky 2015 až 2018 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 34: Vývoj priemerných cien pohonných látok

	2015	2016	2017	2018
Benzín natural 95 oktánový (€/l)	1,285	1,209	1,285	1,359
Benzín natural 98 oktánový (€/l)	1,465	1,413	1,492	1,564
LPG (€/l)	0,621	0,562	0,578	0,599
Motorová nafta (€/l)	1,134	1,040	1,132	1,244
CNG (€/kg)	–	0,993	1,080	1,160

Zdroj: NKÚ SR.

6.3 Elektromobily, hybridy elektromobilov a vodíkové vozidlá

6.3.1 Podpora elektromobility v Českej republike

V ČR sa obstaranie a prevádzkovanie elektromobilov a ich hybridov s iným pohonom realizovalo prostredníctvom:

- úľav na spotrebnej dani,
- oslobodenia od cestnej dane,
- dotácií na obstaranie vozidiel a súvisiacej infraštruktúry.

V kontrolovanom období v ČR nebol pohon vozidiel na vodík právnymi predpismi osobitne upravený.

Spotrebná/energetická daň

V ČR je pre elektrinu použitú ako pohonná hmota v doprave uplatňovaná základná sadzba dane z elektriny, t. j. 1,09 €/MWh, ktorá sa v rokoch 2015 až 2018 nemenila. Elektrina **vyrobená a spotrebovaná** v dopravných prostriedkoch, napr. hybridných elektromobiloch je od dane oslobodená. Od dane je taktiež oslobodená elektrina použitá ako pohonná hmota, ak je vyrobená ekologicky šetrným spôsobom v odbernom mieste, napr. fotovoltaické elektrárne s maximálnym

inštalovaným výkonom nepresahujúcim 30 kW. Základná sadzba dane a oslobodenia od dane sa použije pre všetkých spotrebiteľov.

Elektrina určená na použitie alebo použitá pri prevádzkovaní dráhy a dráhovej dopravy pre prepravu osôb a prepravu vecí na dráhe železničnej, električkovej a trolejbusovej je tiež oslobodená od energetickej dane, ak sú splnené ďalšie podmienky pri nadobudnutí takejto elektriny. Celkovú výšku oslobodenia od dane nie je možné vyčíslieť.

Cestná daň

Cieľov v oblasti KEP, v rámci zákona o cestnej dani, sa týka najmä ustanovenie § 3 ods. f) bod 1 a 2, zákona o cestnej dani v ČR, podľa ktorého sú od cestnej dane oslobodené vozidlá, ktoré majú elektrický pohon alebo majú hybridný pohon kombinujúci spaľovací motor a elektromotor. Toto oslobodenie sa vzťahuje na vozidlá pre dopravu osôb používaných podnikateľmi alebo vozidlá na prepravu nákladov s najväčšou povolenou hmotnosťou menej ako 12 ton. Výška oslobodenia od cestnej dane predstavuje:

- 46,37 € až 162,29 € ročne pre osobné vozidlá v závislosti na objeme motora vozidla,
- 69,56 € až 417,31 € ročne pre nákladné vozidlá do 12 ton.

Výšku daňovej podpory elektromobilov a hybridov nie je možné presne kvantifikovať, avšak zo súvisiacich informácií možno odvodiť, že v roku 2018 dosiahla výšku cca 380 tis. €.

Tabuľka č. 35: Daňová podpora na cestnej dani pre elektromobily a hybridy

Počty vozidiel k 25. 2. 2019 v statusu „prevádzkované“	
Celkový počet vozidiel pre podnikanie v ČR	2 101 331
z toho elektromobily a hybridy	5 385
Priemerná výška podpory (oslobodenia) na cestnej dani na jedno vozidlo v roku 2017	72,41 €

Zdroj: register cestných vozidiel, MF, NKÚ ČR.

Dotačná podpora elektromobility

Dotačná podpora v sektore dopravy sa v ČR vzťahovala na vozidlá s pohonom na elektrinu a vozidlá s hybridným elektrickým pohonom. Dotačná podpora bola zameraná na verejný sektor a podnikateľov. Pre nepodnikateľov nebola poskytovaná dotačná podpora.

Dotačná podpora bola realizovaná z *Národného programu Životné prostredie* a operačného programu *Podnikanie a inovácie pre konkurencieschopnosť* (ďalej tiež „OPPIK“).

Dotácie z NPŽP boli zamerané na podporu obnovy vozového parku. Oprávnenými príjemcami dotácií boli obce, kraje, dobrovoľné združenia obcí, spoločnosti vlastnené z viac ako 50 % majetku obcami a krajinami, prípadne niektoré spolky.

Dotácie z OPPIK boli zamerané na podporu podnikov, ktoré môžu využívať dotácie na obstaranie elektromobilov a dobíjajúcich staníc. Podmienky pre poskytnutie dotácie z OPPIK boli nasledujúce: zavádzanie inovatívnych technológií v oblasti nízkoúhlíkovej dopravy – elektromobilita cestných vozidiel:

- obstaranie elektromobilu – podporované kategórie cestných vozidiel: L6e a L7e (štvorkolky); M1 (osobné); M2 a M3 do 7,5t (minibus); N1 a N2 do 12t (nákladné);
- obstaranie neverejných¹⁴ (rýchlo)nabíjajúcich staníc s možnosťou doplnenia o batériu pre elektromobily v rámci podnikateľského areálu pre vlastnú potrebu.

¹⁴ Neverejná čerpacia stanica je určená len pre výdaj PHM pre vlastnú potrebu.

Tabuľka č. 36: Výška alokovanej dotačnej podpory nákupu vozidiel na elektrinu (v €)

	2015	2016	2017	2018
Výška podpory pre verejný sektor z NPŽP	–	3 091 190	3 091 190	3 477 589
Výška podpory pre podnikateľov z OPPIK	–	3 091 190	5 023 184	7 727 975

Zdroj: MŽP, MS2014+.

Vplyvy podpory elektromobility

Tabuľka č. 37: Štruktúra registrovaných vozidiel podľa prevádzkovateľa

Počty vozidiel k 25. 2. 2019 v statuse „prevádzkované“	
Celkový počet vozidiel v ČR ¹	9 090 328
Celkový počet motorových vozidiel v roku 2018 ²	7 915 701
z toho elektromobily a hybridy	7 816

Zdroj: register vozidiel.

Pozn.: 1) Zahŕňa všetky vozidlá zapísané v registri vozidiel, tzn. aj karavany a iné prípojné vozidlá.

2) Zahŕňa ľahké úžitkové vozidlá, nákladné vozidlá, traktory, osobné automobily, motocykle, autobusy.

Z tabuľky č. 37 je zrejmé, že podiel elektromobilov a hybridných elektromobilov na celkovom počte motorových vozidiel je zanedbateľný.

Tabuľka č. 38: Registrácia nových vozidiel v ČR v rokoch 2015 – 2018

	2015	2016	2017	2018
Celkom registrované nové vozidlá v ČR	230 857	259 693	271 595	261 437
Elektro	268	200	307	618
Hybrid	1 024	1 541	2 826	278
Podiel elektro + hybrid na celkových registráciách	0,56 %	0,67 %	1,15 %	0,35 %

Zdroj: Zväz dovozcov automobilov, NKÚ ČR.

Z tabuľky č. 38 vyplýva, že podiel registrovaných elektromobilov a hybridných elektromobilov na celkovom počte novo registrovaných vozidiel bol v rokoch 2015 – 2018 zanedbateľný. Strategické materiály ČR predpokladali, že v roku 2020 bude trhový podiel len čistých elektromobilov na úrovni 2 200 elektromobilov.

Zo štatistiky nabíjajúcich bodov vyplýva, že počet týchto bodov v Českej republike bol významne pod priemerom EÚ (viď tabuľka č. 39).

Tabuľka č. 39: Štatistika nabíjajúcich bodov v roku 2018

	Počet nabíjajúcich bodov (2018)	Územná rozloha (km ²)	Počet km ² na jeden nabíjací bod
Česká republika	684	78 867	115,30
Celkom EÚ	116 842	4 479 961	38,34

Zdroj: ACEA, *Making the transition to zero-emission mobility*, 2018, CIA, The World Factbook, NKÚ ČR.

6.3.2 Podpora elektromobility v Slovenskej republike

Systém podpory elektromobilov a ich financovanie

Predaj elektromobilov a ich hybridov s iným pohonom bol na Slovensku podporovaný:

- dotáciami poskytnutými na nákup elektromobilov a hybridných elektromobilov,
- nižším registračným poplatkom pri zápise do evidencie vozidiel SR,
- zníženou ročnou sadzbou dane z motorových vozidiel.

- **Dotácie na nákup elektromobilov a hybridných elektromobilov**

Z prostriedkov zrušeného *Recyklačného fondu* vo výške 5 mil. € a prostriedkov Zväzu automobilového priemyslu SR vo výške 200 tis. € bol od 11. 11. 2016 do 30. 06. 2018 realizovaný projekt celoštátnej podpory predaja elektromobilov (BEV) a ich hybridov (PHEV). Projekt bol založený na vyplácaní finančného príspevku (dotácie) vo výške 5 000 € pri kúpe BEV alebo 3 000 € pri kúpe PHEV. Podpora sa vzťahovala len na kúpu nového elektrického vozidla a bola poskytovaná občanom aj podnikateľským subjektom a obciam. Konkrétne podmienky dotačného programu sú uvedené v tabuľke č. 40.

Tabuľka č. 40: Schéma dotačnej podpory na nákup elektromobilov

Rozpočet	5,2 mil. €
Poskytovateľ	Ministerstvo hospodárstva SR; Zväz automobilového priemyslu SR
Oprávnené osoby	fyzická osoba, obec, právnická osoba (zapísaná ako vlastník v osvedčení o evidencii vozidla časť II – technický preukaz)
Podporené automobily	elektromobily (BEV) a hybridy dobijateľné z elektrickej siete (so zásuvkou, PHEV) osobné vozidlá (M1) a malé nákladné vozidlá do 3,5 t (N1)
Výška príspevku pri elektromobiloch (BEV)	max. 5 000 € = 2 000 € po registrácii, 1 500 € po 1. roku, 1 500 € po 2. roku
Výška príspevku pri hybridoch (PHEV)	max. 3 000 € = 1 000 € po registrácii, 1 000 € po 1. roku, 1 000 € po 2. roku
Podmienka	registrácia/prihlásenie nového vozidla v SR dovezeného autorizovaným zástupcom výrobcu (importérom) a predaného autorizovaným predajcom
Dátum vyhlásenia	11. november 2016
Dátum skončenia	30. jún 2018

Zdroj: MH SR.

Uplatnená dotačná schéma narazila na obmedzenia, ktorými boli najmä vysoká cena elektromobilu, nedostatočná infraštruktúra v podobe počtu nabíjajúcich staníc, ako aj nízky počet skladových zásob elektromobilov na európskom trhu. To spôsobilo, že z alokovanej čiastky 5,2 mil. € bola vyčerpaná suma 3,5 mil. €, ktorou bol podporený nákup 831 elektromobilov; viď tabuľka.

Tabuľka č. 41: Čerpanie dotácií na elektromobily pre občanov a podnikateľov v rámci prvej dotačnej schémy

Roky	BEV		PHEV		Spolu	
	Počet	Suma v €	Počet	Suma v €	Počet	Suma v €
2016	64	320 000	14	42 000	78	362 000
2017	231	1 155 000	185	555 000	416	1 710 000
2018	219	1 095 000	118	354 000	337	1 449 000
Spolu	514	2 570 000	317	951 000	831	3 521 000

Zdroj: MH SR.

Nevyčerpané prostriedky boli presunuté na MŽP SR. To spustilo v 2. polroku 2018 prostredníctvom Environmentálneho fondu druhú dotačnú schému na podporu elektromobility, určenú pre obce a samosprávne kraje s alokovanou sumou vo výške 1 mil. €. Maximálna výška dotácie bola 30 tis. €, pričom výška príspevku predstavovala až 95 % kúpnej ceny vozidla. Podporu využilo 36 obcí a bola vyčerpaná takmer v plnom rozsahu; viď tabuľka.

Tabuľka č. 42: Čerpanie dotácií na elektromobily pre obce a samosprávne kraje v rámci druhej dotačnej schémy

Počet prijímateľov dotácie	Schválená dotácia v €	Čerpaná dotácia v €
36	997 380	917 200

Zdroj: MŽP SR, Environmentálny fond.

V rokoch 2016 až 2018 bol prostredníctvom dotácií podporený nákup 867 nových elektromobilov. Čerpaná výška dotácií na elektromobily v € je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 43: Čerpanie dotácií na elektromobily v rokoch 2016 až 2018

Typ vozidla	2016	2017	2018	Spolu
BEV	320 000	1 155 000	2 012 200	3 487 200
PHEV	42 000	555 000	354 000	951 000
SPOLU	362 000	1 710 000	2 366 200	4 438 200

Zdroj: NKÚ SR.

Prehľad podpory na elektromobilitu v prepočte na 1 obyvateľa a v % HDP dokumentuje tabuľka č. 44.

Tabuľka č. 44: Podpora elektromobility v SR

Vybraná oblasť podpory	2015	2016	2017	2018
Výška poskytnutej štátnej pomoci vyjadrená v % HDP	0,00000	0,00044	0,00202	0,00264
Výška poskytnutej štátnej pomoci vyčíslená na 1 obyvateľa v €	0,00	0,07	0,31	0,43

Zdroj: NKÚ SR; údaje o stave obyvateľstva ako aj výške HDP dostupné z: <http://statdat.statistics.sk/>.

Dotáčne programy možno hodnotiť ako úspešné najmä tým, že podniketili rozvoj trhu s vozidlami na elektrický pohon a povedomie verejnosti o ekológii. Svedčí o tom aj fakt, že kým v roku 2015 bolo registrovaných 188 nových vozidiel na elektrický pohon, v roku 2016 to bolo 434 vozidiel a v roku 2017 až 2 178 vozidiel; viď tabuľka č. 45.

Tabuľka č. 45: Prehľad registrácie nových elektromobilov v rokoch 2015 až 2018

Druh paliva	2015	2016	2017	I. polrok 2018
PHEV + HEV	131	363	1 936	1 203
ELECTRIC	57	71	242	224
PETROL + LPG + ELECTRIC	0	0	0	1
SPOLU	188	434	2 178	1 428

Zdroj: ZAP SR.

Pre porovnanie uvádzame aj celkový prehľad registrácie nových vozidiel podľa paliva.

Tabuľka č. 46: Prehľad registrácie nových vozidiel podľa paliva v rokoch 2015 až 2018

Druh paliva	2015	2016	2017	I. polrok 2018
CNG	11	49	29	18
DIESEL	47 243	49 255	47 992	22 842
DIESEL + BIO	0	15	28	26
PHEV + HEV	131	363	1 936	1 203
ELECTRIC	57	71	242	224
PETROL + LPG + ELECTRIC	0	0	0	1
PETROL	41 559	50 366	57 289	34 104
PETROL + CNG	115	88	96	61
PETROL + LPG	864	390	667	364
SPOLU	90 080	100 597	108 279	58 843

Zdroj: ZAP SR.

Podiel elektromobilov a hybridných elektromobilov na celkovom počte registrovaných motorových vozidiel je napriek každoročnému zvyšovaniu ich počtu zanedbateľný, čo dokumentuje tabuľka.

Tabuľka č. 47: Podiel elektromobilov na celkovom počte motorových vozidiel

Ukazovateľ	2015	2016	2017	2018	Rozdiel (2018 – 2015)	Index 2018/2015
Počet motorových vozidiel kategórie M a N celkom	2 182 898	2 345 306	2 522 547	2 651 049	468 151	1,21
z toho elektromobily (vrátane hybridov)	636	1 078	3 535	6 643	6 007	10,44
Podiel elektromobilov na celkovom počte motorových vozidiel (v %)	0,03	0,05	0,14	0,25	0,22	8,60

Zdroj: Prezídium PZ SR.

V SR boli koncom roka 2019 zavedené nové dotačné schémy týkajúce sa nielen nákupu elektromobilov s výškou podpory 6 mil. €, ale aj výstavby nových dobíjacích elektrostaníc za 1 mil. €. Podpora nabíjacej infraštruktúry pre elektromobily bola implementovaná do slovenskej legislatívy povinnosťou vlastníkov nových aj významne obnovených bytových domov s viac ako 10 parkovacími miestami, resp. nebytových budov s vyše 20 parkovacími miestami vybudovať nabíjacie stanice pre elektromobily. Táto povinnosť bude platiť od roku 2021.

S cieľom zvýšiť motiváciu podnikateľov na obstaranie vozidiel na elektrický a hybridný pohon bola od 1. januára 2020 do daňového systému SR zavedená nová odpisová skupina pre tieto druhy vozidiel, ktorá umožňuje ich skrátené odpisovania zo štyroch na dva roky.

- **Poplatok pri registrácii elektromobilu do evidencie vozidiel**

Výška registračného poplatku za zápis motorového vozidla, ktorého jediným zdrojom energie je elektrina (elektromobil) je **33 €**, bez ohľadu na výkon motora, čo je minimálna výška poplatku pri registrácii vozidiel. Znížený 50 % poplatok platí aj držiteľ hybridného motorového vozidla.

- **Znížená ročná sadzba dane z motorových vozidiel**

Zákonom č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. 1. 2015, boli zvýhodnené ekologické vozidlá. Pre elektromobily (kategórie L, M a N, ktorých jediným zdrojom energie je elektrina) bola zavedená **nulová sadzba dane z motorových vozidiel** a pre hybridy 50 % zľava.

6.4 Fotovoltika

6.4.1 Podpora fotovoltaiky v Českej republike

Z pohľadu verejných rozpočtov bola podpora fotovoltaických elektrární (ďalej tiež „FVE“) rozdielna v období pred rokom 2014 a v období po ňom. Tento rozdiel spočíval v systéme garancií cien pre výrobcov elektriny z FVE, čo významne ovplyvňovalo ekonomickú výhodnosť tohto zdroja elektriny. V kontrolovanom období 2015 až 2018 bol systém podpory založený najmä na dotáciách a oslobodení od spotrebnej dane z elektriny, ale cena elektriny pre konečného spotrebiteľa bola stále ovplyvňovaná dobiehajúcou garanciou cien pre výrobcov elektriny z FVE.

Legislatíva FVE je v ČR upravená zákonom č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojoch energie a o zmene niektorých zákonov, ktorý upravuje mimo iného podporu elektriny a tepla z obnoviteľných zdrojov energie, financovanie tejto podpory a odvod z elektriny zo slnečného žiarenia (ďalej tiež „solárna daň“).

Konečný spotrebiteľ nakupuje v ČR elektrinu vždy so základnou sadzbou spotrebnej dane, aj keď smernica Rady 2003/96/ES¹⁵ umožňuje úplné alebo čiastočné oslobodenie od dane alebo zníženú úroveň zdanenia na elektrinu používanú domácnosťami alebo organizáciami, ktoré členský štát považuje za dobročinné.

15 Čl. 15 smernice Rady 2003/96/ES zo dňa 27. októbra 2003, ktorou sa mení štruktúra rámcových predpisov Spoločenstva o zdanení energetických produktov a elektriny.

Elektrina v ČR je zdanená základnou sadzbou DPH, aj keď smernica Rady 2006/112/ES¹⁶ umožňuje členským štátom uplatňovať zníženú sadzbu pri dodávke elektriny.

Fotovoltaika pre nepodnikateľov

Na základe novely energetického zákona (zákon č. 131/2015 Sb.) možno od 1. 1. 2016 prevádzkovať za daných podmienok zariadenie výrobcu elektriny pripojené k elektrizačnej sústave do inštalovaného výkonu 10 kW bez licencie (nepodnikateľ).

Podpora formou garantovanej výkupnej ceny a zeleného bonusu

Do konca roku 2013 využívali nepodnikatelia podporu formou garantovanej výkupnej ceny a zeleného bonusu za rovnakých podmienok ako podnikatelia.

Podpora formou dotácií

Prevádzkovatelia FVE môžu požiadať o investičnú dotáciu v rámci programu *Nová zelená úsporám*, a to tak pre realizáciu na rodinných domoch, ako aj na bytových domoch. Ide o programy C.3.3 až C.3.6, s výškou podpory až 150 tis. Kč (5 795,98 €) na 50 % doložených oprávnených výdavkov. Program *Nová zelená úsporám* je financovaný z predaja emisných povoleniek EUA (European Union Allowance) a EUAA (European Union Aviation Allowance).

Tabuľka č. 48: Prehľad výšky podpory (dotácií) v jednotlivých rokoch a výšky bonusu za akumuláciu energie (v €)

	Pri výkone do 1 700 kWh	Pri výkone do 3 000 kWh	Pri výkone do 4 000 kWh	Bonus za akumuláciu	Max. výška bez akumulácie	Max. výška s akumuláciou
2015	2 704,79	3 863,99	–		2 125,19	3 863,99
2016	2 704,79	3 863,99	–		2 125,19	3 863,99
2017	2 704,79	3 863,99	5 795,98*		2 125,19	5 795,98*
2018	2 704,79	3 863,99	5 795,98		2 125,19	5 795,98
Zvýhodnenie pre žiadateľov z Ústeckého, Karlovarského a Moravskosliezského kraja a majiteľov pamiatkovo chránených objektov						
2018	3 168,47	4 443,59	6 568,78		2 530,91	6 568,78

Zdroj: <https://www.novazelenausporam.cz/nabidka-dotaci/rodinne-domy-zdroje-energie/>.

* Od 4. 9. 2017.

Tabuľka č. 49: Štatistika podpory fotovoltaiky pre domácnosť

	2015	2016	2017	2018
Počet podporených FVE	0	254	855	1 770
Celkový inštalovaný výkon v kW	0	825,76	3 018,75	6 952,53
Výška podpory v €	0	565 387,67	2 229 685,97	6 252 918,66
Priemerná výška podpory na inštaláciu v €	0	174,77	192,66	242,68
Priemerná výška podpory na 1 kW v €	0	684,69	738,61	899,37

Zdroj: MŽP ČR.

Podpora formou oslobodenia od spotrebnej dane z elektriny

Podľa čl. 15 ods. 1 písm. b) smernice Rady 2003/96/ES¹⁷ môžu členské štáty uplatňovať pod daňovým dohľadom plné alebo čiastočné oslobodenie od dane alebo zníženú úroveň zdanenia, okrem iného, na elektrinu pochádzajúcu zo slnečného žiarenia. Táto smernica bola transponovaná

¹⁶ Čl. 102 smernice Rady 2006/112/ES zo dňa 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty.

¹⁷ Smernica Rady 2003/96/ES zo dňa 27. októbra 2003, ktorou sa mení štruktúra rámcových predpisov Spoločenstva o zdanení energetických produktov a elektriny.

do českej legislatívy zákonom č. 261/2007 Sb.¹⁸ Elektrina vyrobená nepodnikateľom vo FVE je oslobodená od spotrebnej dane z elektriny, pokiaľ je spotrebovaná v mieste výroby.

Vplyvy opatrení na podporu FVE

Tabuľka č. 50: Prehľad cien elektriny pre domácnosti (vrátane daní a poplatkov) za obdobie 2015 až 2018

Cena elektriny pre domácnosti	2015	2016	2017	2018
v €/kWh	0,1397	0,1421	0,1463	0,1580
v PPS/kWh	0,2203	0,2231	0,2185	0,2248

Zdroj: Eurostat – <https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database> (Electricity prices for household consumers - bi-annual data from 2007, mena euro, all taxes and levies included, spotreba 2 500 kW až 5 000 kW, priemer za S1 + S2 daného roku).

Pozn.: PPS – štandard kúpnej sily.

Fotovoltaika pre podnikateľský sektor

Podnikať v energetickej oblasti možno v ČR len na základe licencie vydanéj Energetickým regulačným úradom (ERÚ), pričom podmienky pre podnikanie sú stanovené zákonom č. 458/2000 Sb.¹⁹.

Podpora formou garantovanej výkupnej ceny a zeleného bonusu

Podpora formou výkupných cien a zelených bonusov je vyplácaná výrobcom elektriny po dobu životnosti FVE, ktorá je vyhláškou č. 364/2007 Sb. stanovená na 20 rokov. To znamená, že výdavky za výkupné ceny a zelený bonus budú na FVE uhrádzané až do roku cca 2033. Prevádzková podpora pre FVE uvedené do prevádzky od 1. 1. 2014 nebola cenovým rozhodnutím ERÚ č. 4/2013 nastavená²⁰, t. j. nové zariadenia už nemajú na podporu nárok. Systém výkupných cien a zelených bonusov bol funkčný aj v kontrolovanom období, ale nie pre FVE.

Výkupná cena

Podporu formou výkupných cien si môže zvoliť len výrobca elektriny z FVE s inštalovaným výkonom do 100 kW vrátane. Povinne vykupujúci²¹ má povinnosť vykúpiť všetku vyrobenú elektrinu z FVE a dodanú do siete za cenu stanovenú aktuálnym cenovým rozhodnutím ERÚ. Výkupné ceny uhrádzajú výrobcom priamo povinne vykupujúci a sú účtované vrátane DPH (od 1. februára 2016 v režime prenesenej daňovej povinnosti, keď daň odvádza povinne vykupujúci). Táto forma podpory je následne prenesená na spotrebiteľa v podobe poplatku na podporu elektriny z podporovaných zdrojov energie, ktorý je platený v rámci ročného zúčtovania elektriny.

Zelený bonus

Podpora formou zeleného bonusu pre FVE s inštalovaným výkonom do 100 kW vrátane sa poskytuje v režime ročného zeleného bonusu²², pre FVE s inštalovaným výkonom nad 100 kW sa

¹⁸ Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizácii verejných rozpočtov.

¹⁹ Zákon č. 458/2000 Sb., o podmienkach podnikania a o výkone štátnej správy v energetických odvetviach a o zmene niektorých zákonov (energetický zákon).

²⁰ V súlade so zákonom č. 310/2013 Sb., ktorým sa mení zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojoch energie a o zmene niektorých zákonov, v znení zákona č. 407/2012 Sb., a ďalšie súvisiace zákony.

²¹ Povinne vykupujúcim je obchodník s elektrinou určený zákonom č. 165/2012 Sb., alebo vybraný Ministerstvom priemyslu a obchodu, ktorý vykupuje elektrinu od výrobcu z obnoviteľného zdroja vyrobenú v zariadení výrobcu elektriny na vymedzenom území (od roku 2013 je to podľa regionálnej príslušnosti – E.ON Energie, a.s., ČEZ Prodej, s.r.o., Pražská energetika, a.s.).

²² Ročný zelený bonus je každoročne zverejňovaný v aktuálnom cenovom rozhodnutí ERÚ.

poskytuje v režime hodinového zeleného bonusu²³. Zelený bonus je vyplácaný za všetku vyrobenú elektrinu z FVE, vrátane elektriny spotrebovanej v mieste výroby, s výnimkou technologickej vlastnej spotreby. Výrobca si musí dohodnúť cenu na dodávku nespotrebovaných prebytkov do siete s obchodníkom s elektrinou. Zelený bonus vypláca OTE, a. s., a je vyplácaný bez DPH. Táto forma podpory je následne prenesená na spotrebiteľa v podobe poplatku na podporu elektriny z podporovaných zdrojov energie, ktorý je platený v rámci ročného zúčtovania elektriny.

V jednom zariadení výrobcu elektriny nemožno zo zákona kombinovať podporu formou výkupných cien a zelených bonusov. Zmena formy podpory je možná raz ročne.

Tabuľka č. 51: Prehľad vývoja výkupných cien a zelených bonusov elektriny z FVE

Dátum uvedenia zariadenia do prevádzky	Inštalovaný výkon zariadenia [kW]		Jednotarifné pásmo prevádzkovania	
	od	do (vrátane)	Výkupné ceny [€/MWh]	Zelené bonusy [€/MWh]
do 2005	–	–	316,42	276,62
2006 – 2007	–	–	664,03	624,23
2008	–	–	647,64	607,84
2009	0	30	607,61	561,63
	30	–	603,17	563,37
2010	0	30	565,92	519,94
	30	–	561,44	521,64
2011	0	30	339,53	293,55
	30	100	267,23	227,43
	100	–	249,00	209,20
2012	0	30	273,45	227,47
01/2013 – 06/2013	0	5	148,38	102,40
	5	30	123,18	77,20
07/2013 – 12/2013	0	5	130,10	84,12
	5	30	105,83	59,85

Zdroj: Cenové rozhodnutie Energetického regulačného úradu č. 3/2018 zo dňa 25. septembra 2018, ktorým sa stanovuje podpora pre podporované zdroje energie.

Celková výška podpory v podobe výkupnej ceny a zeleného bonusu prenesená na spotrebiteľa predstavovala v kontrolovanom období **(19,13 €/MWh)**. Vo vzťahu ku kúpnej sile obyvateľstva²⁴ na účel lepšieho porovnania významnosti podpory ide o 21,25 €/MWh.

Solárna daň

Ako legislatívne opatrenie na vyrovnanie príliš vysokej podpory výroby elektriny zo slnečného žiarenia a ako dodatočný príjem štátneho rozpočtu bola zavedená **solárna daň**. Z týchto finančných prostriedkov sú vyplácané dotácie pre operátorov trhu na krytie nákladov spojených s podporou elektriny z podporovaných zdrojov, aby nebolo nutné v plnej miere premietnuť tieto podpory do cien elektriny pre konečných spotrebiteľov.²⁵ Predmetom solárnej dane je elektrina vyrobená zo slnečného žiarenia v období od 1. januára 2014 po dobu trvania práva

23 Hodinový zelený bonus sa mení každú hodinu podľa cien silovej elektriny na trhu a jeho výška je uvedená na stránkach spoločnosti OTE (<https://www.ote-cr.cz/cs/statistika/statistika-poze/rozdil-vykupni-a-trzni-ceny?date=2019-01-01>).

24 Čiastky sú pre lepšie porovnanie ich významnosti medzi krajinami porovnané k HDP na obyvateľa v štandarde kúpnej sily, kde 100 % = EÚ-28, stav k roku 2018: ČR: 90 % krajín EÚ-28, SR: 78 % krajín EÚ-28, vytvorené deliace koeficienty: ČR: 0,90 a SR: 0,78.

25 Dôvodová správa k zákonu č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojoch energie a o zmene niektorých zákonov.

na podporu elektriny v zariadení uvedenom do prevádzky v období od 1. januára 2010 do 31. decembra 2010. Výška solárnej dane je 10 % pre výrobcov využívajúcich výkupné ceny a 11 % pre výrobcov využívajúcich zelený bonus. Od solárnej dane sú oslobodené elektrárne s inštalovaným výkonom do 30 kW.

Podpora formou dotácií

Prevádzkovatelia FVE v podnikateľskom prostredí, ktorí prevádzkujú fotovoltaické elektrárne na účel zníženia energetickej náročnosti mali v rokoch 2015 až 2018 možnosť čerpať dotácie z operačného programu OPPIK v dotačnom programe *Úspory energie*. V rámci jednotlivých výziev bola dotácia obmedzená maximálnym podporovaným inštalovaným výkonom fotovoltaických panelov. Pre získanie dotácie na inštaláciu fotovoltaických panelov platí ešte jedna podmienka – fotovoltaika musí byť súčasťou komplexného riešenia zloženého z viacerých opatrení. Príklady podpôr sú uvedené v tabuľke č. 52 a 53.

Tabuľka č. 52: Podpora z operačného programu OPPIK – Úspory energie

	Podpora bola poskytovaná formou dotácie vo výške cca 19 tis. € až cca 10 mil. €
Malý podnik (do 49 zamestnancov) s obratom do 10 mil. €	50 % preukázaných oprávnených výdavkov
Stredný podnik (50 až 249 zamestnancov) s obratom do 50 mil. € a majetkom podľa súvahy do 43 mil. €	40 % preukázaných oprávnených výdavkov
Veľký podnik (od 250 zamestnancov) s obratom nad 50 mil. €	30 % preukázaných oprávnených výdavkov

Zdroj: OPPIK.

V rokoch 2017 a 2018 mali podnikatelia možnosť čerpať dotácie z programu OPPIK v dotačnom programe *Úspory energie - Fotovoltické systémy s/bez akumulácie pre vlastnú spotrebu*.

Tabuľka č. 53: Podpora z operačného programu OPPIK – Úspory energie – Fotovoltické systémy s/bez akumuláciou pre vlastnú spotrebu

	Podpora bola poskytovaná formou dotácie vo výške cca 12 tis. € až cca 4 mil. €
Malý podnik (do 49 zamestnancov)	80 % preukázaných oprávnených výdavkov
Stredný podnik (50 až 249 zamestnancov)	70 % preukázaných oprávnených výdavkov
Veľký podnik (od 250 zamestnancov)	60 % preukázaných oprávnených výdavkov

Zdroj: OPPIK.

Podpora formou oslobodenia od spotrebnej dane z elektriny

Do 31. 12. 2015 bola od dane z elektriny oslobodená všetka ekologicky šetrná elektrina bez ďalšieho obmedzenia. Od 1. 1. 2016 je od spotrebnej dane v ČR oslobodená elektrina ekologicky šetrná vyrobená v odberných miestach podľa energetickeho zákona, pokiaľ je v týchto odberných miestach súčasne spotrebovaná a inštalovaný výkon zariadenia elektriny podľa energetickeho zákona nepresahuje 30 kW. Zariadenia s inštalovaným výkonom nad 30 kW majú povinnosť hradiť z vlastnej spotreby elektriny daň vo výške 28,30 Kč/MWh (1,09 €/MWh).

Tabuľka č. 54: Oslobodenie od spotrebnej dane z elektriny pre zariadenie od 0 kWh do 30 kWh pri spotrebe v mieste výroby = výroba 0 – 30 kWh krát sadzba spotrebnej dane

Ukazovateľ	2015	2016	2017	2018
Množstvo vyrobenej elektriny netto z FVE s inštalovaným výkonom 0 – 30 kWh (v MWh)*	88 810,4	84 707,4	85 919,9	90 400,1
Počet obyvateľov na 1 MWh vyrobenej elektriny (netto z FVE s inštalovaným výkonom 0 – 30 kWh)	118,84	124,89	123,49	117,81
Výška oslobodenia od spotrebnej dane z elektriny (v €)	96 803,34	92 331,07	93 652,69	98 536,11
Mil. € HDP pripadajúce na 1 € oslobodenia od spotrebnej dane z elektriny	1,83	2,00	2,08	2,09

Zdroj: Ročné správy o prevádzke ES v ČR za roky 2015 – 2018 (ERÚ).

* Vyrobena elektrina netto z FVE znizená o dodanú elektrinu do elektrickej sústavy. Výpočty NKÚ, ČSÚ.

Vplyvy opatrení na podporu FVE v ČR

Tabuľka č. 55: Prehľad výšky cien elektriny pre malé podniky za obdobie 2015 až 2018

Cena elektriny pre malé podniky v roku	2015	2016	2017	2018
bez daní a poplatkov (v €/kWh)	0,0778	0,0731	0,0699	0,0727
vrátane daní a poplatkov (v €/kWh)	0,0941	0,0885	0,0846	0,0880
vrátane daní a poplatkov (v PPS/kWh)	0,1463	0,1390	0,1263	0,1252

Zdroj: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database> (Electricity prices for non-household consumers - bi-annual data from 2007, mena euro, spotreba 500 MWh až 2 000 MWh).

Pozn.: PPS – štandard kúpnej sily.

6.4.2 Podpora fotovoltaiky v Slovenskej republike

Legislatívny rámec pre podporu výroby energie z OZE je daný zákonom č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákon definuje spôsob a podmienky podpory výroby elektriny z OZE, ako aj práva a povinnosti výrobcov elektriny. Hlavným stimulom pre rozvoj OZE, po prijatí tohto zákona, bola **garancia výkupných cien elektriny na 15 rokov**.

Novelou zákona, účinnou **od 1. 1. 2014**, boli zadefinované podmienky podpory výroby elektriny z malého zdroja, t. j. zariadenie s inštalovaným výkonom **do 10 kW**, určené najmä pre **rodinné a bytové domy, pre ich vlastnú spotrebu**. Cieľom bolo zvýšiť podiel využitia OZE v domácnostiach. Systém podpory spočíval v tom, že výrobcovia elektriny z malých zdrojov, na výstavbu ktorých dostali dotáciu, nemali nárok na garanciu výkupných cien elektriny. Prípadné prebytky elektriny dodávajú do distribučnej siete bezplatne.

V rokoch 2015 až 2018 boli schémy podpory výroby energie z OZE zamerané najmä na súkromný sektor a domácnosti.

Fotovoltaika pre domácnosti

Systém podpory výroby elektriny z OZE pre domácnosti bol na Slovensku realizovaný:

- dotáciami,
- oslobodením od spotrebnej dane z elektriny pre výrobcov elektriny z OZE pre vlastnú spotrebu.

- **Podpora výroby elektriny z OZE formou dotácií pre domácnosti**

Na inštaláciu malých zariadení na využívanie OZE, konkrétne aj na fotovoltaické panely, bola v rokoch 2015 až 2018 poskytovaná podpora z národného projektu *Zelená domácnostiam*. Projekt bol financovaný z operačného programu *Kvalita životného prostredia*, ktorého riadiacim orgánom bolo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Celková alokovaná čiastka predstavovala 45 €. Podpora bola poskytovaná pre rodinné a bytové domy formou poukážok, ktoré mohli pokryť maximálne 50 % oprávnených výdavkov na dodávku zariadenia, vrátane montáže. Súčasťou podpory bol aj bonus za akumuláciu elektriny vo výške 180 €.

V rokoch 2015 až 2018 bolo v rámci tohto projektu **podporených 3 675 inštalácií** fotovoltaických panelov. Podpora pokračuje aj v rokoch 2019 až 2023 prostredníctvom projektu *Zelená domácnostiam II* s alokovanou čiastkou cca 48 mil. €. Prehľad výšky podpory pre domácnosti v jednotlivých rokoch je uvedený v tabuľke č. 56.

Tabuľka č. 56: Prehľad podpory pre domácnosti na inštaláciu malých zariadení pre výrobu elektriny z OZE (v €)

	Pre výkon do 1 kW vrátane	Pre výkon od 1 kW za každý ďalší kW	Bonus na akumuláciu za každý kW, max. do 5 kW	Maximálna výška podpory bez akumulátora	Maximálna výška podpory s akumulátorom
2015	1 200,00	900,00	180,00	2 550,00	3 450,00
2016	1 200,00	900,00	180,00	2 550,00	3 450,00
2017	1 100,00	900,00	180,00	2 450,00	3 350,00
2018	1 000,00	900,00	180,00	2 350,00	3 250,00

Zdroj: SIEA.

Pozn.: Výroba elektriny z OZE pre domácnosti a bytové domy, ktorým bolo zariadenie uvedené do prevádzky po 1. 1. 2014.

Výška podpory na inštaláciu malých OZE sa stanovuje každoročne. Závisí od predajnej ceny fotovoltaických panelov v príslušnom kalendárnom roku. Počet podporených inštalácií s vyčíslením priemernej výšky podpory na domácnosť v € v kontrolovanom období dokumentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 57: Počet podporených inštalácií malých zariadení na výrobu elektriny z OZE a výška podpory

Roky	Počet inštalácií fotovoltaických panelov	Celkový inštalovaný výkon (v kW)	Finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu (v €)	Priemerná výška podpory na domácnosť (v €)	Priemerná výška podpory na inštalovaný výkon (v €/kW)
2015	–	–	–	–	–
2016	1 069	2 898,43	2 750 668,00	2 573,12	949,02
2017	1 519	4 127,72	4 590 657,00	3 022,16	1 112,15
2018	1 087	2 973,90	3 114 238,00	2 864,98	1 047,19
Spolu	3 675	10 000,05	10 455 563,00	x	x

Zdroj: SIEA.

Prehľad výšky cien elektriny v €/kWh v sledovanom období je uvedený v tabuľke č. 58.

Tabuľka č. 58: Prehľad výšky cien elektriny pre domácnosti (vrátane všetkých daní a poplatkov) za obdobie 2015 až 2018

Cena elektriny pre domácnosti	2015	2016	2017	2018
v €/kWh	0,1512	0,1480	0,1439	0,1514
v PPS/kWh	0,2277	0,2271	0,2140	0,2229

Zdroj: Eurostat – <https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database> (*Electricity prices for household consumers - bi-annual data from 2007*, mena euro, all taxes and levies included, spotreba 2 500 kWh až 5 000 kWh, priemer za S1 + S2 daného roku, zaokrúhlenie na štyri desatinné miesta).

• **Podpora výroby elektriny z OZE formou oslobodenia od spotrebných daní pre domácnosti**

V zmysle čl. 15 smernice Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003, ktorou sa mení štruktúra rámcových predpisov Spoločenstva o zdanení energetických výrobkov a elektriny, môžu členské štáty bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia spoločenstva, pod daňovým dohľadom uplatniť **úplné alebo čiastočné oslobodenie od daní** alebo daňové úľavy **na elektrinu slnečného pôvodu**, ak takúto elektrinu **používajú domácnosti**. Táto smernica bola transponovaná prostredníctvom zákona č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu.

Elektrina vyrobená v malých zariadeniach na výrobu energie z OZE je oslobodená od spotrebnej dane z elektriny. Výrobca nemá ani povinnosť zaregistrovať sa. Domácnosti vyrábajúce elektrinu z OZE nad 10 kW majú síce registračnú povinnosť, spotrebnú daň však platiť nemusia. Podmienkou oslobodenia od platenia spotrebnej dane je preukázanie pôvodu elektriny z OZE a to prostredníctvom záruky pôvodu, o ktorú musia každoročne požiadať Úrad pre reguláciu sieťových odvetví.

Výška podpory domácnostiam majúca vplyv na štátny rozpočet SR predstavovala v rokoch 2015 až 2018 sumu cca **12 mil. €**. Z toho cca 10,5 mil. € tvorilo spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu pre projekty výstavby malých zdrojov energie z OZE, ktoré boli realizované v rámci operačného programu *Kvalita životného prostredia*, a cca 1,5 mil. € oslobodenie od spotrebnej dane výrobcov elektriny z OZE.

Prehľad výšky poskytnutej podpory domácnostiam a výšky oslobodenia od spotrebnej dane z elektriny dokumentuje tabuľka č. 59.

Tabuľka č. 59: Výška podpory pre zariadenia na výrobu elektriny z OZE (v €)

Forma podpory	2015	2016	2017	2018	Spolu
Dotácie	0	2 750 668	4 590 657	3 114 238	10 455 563
Oslobodenia od spotrebnej dane z elektriny	366 504	457 960	303 863	416 934	1 545 261
SPOLU	366 504	3 208 628	4 894 520	3 531 172	12 000 824

Zdroj: SIEA.

Zavedenie vyššie uvedených foriem podpory výroby a využívania elektriny z OZE malo význam vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom zo štátneho rozpočtu SR.

Fotovoltaika pre podnikateľský sektor

Systém podpory výroby elektriny z OZE pre podnikateľov bol na Slovensku realizovaný:

- garantovanou výkupnou cenou,
- oslobodením od spotrebnej dane z elektriny pre výrobcov elektriny z OZE pre vlastnú spotrebu.

- **Podpora výroby elektriny z OZE formou garantovaných výkupných cien**

Podpora výroby elektriny z OZE v SR je založená na garantovaní výkúpnej ceny elektriny na obdobie 15 rokov, s výnimkou výrobcov z malých zariadení uvedených do prevádzky po 1. 1. 2014. Výkupná cena elektriny z OZE sa premieťa do ceny elektriny prostredníctvom tarify za prevádzkovanie systému (TPS), ktorá je jednou zo zložiek ceny elektriny.

Výkupná cena elektriny z OZE predstavuje fixnú cenu za množstvo elektrickej energie vyrobenej z OZE. Stanovuje ju regulačný orgán, ktorým je Úrad pre reguláciu sieťových odvetví a pozostáva z dvoch zložiek. Prvou je **cena elektriny na straty**, ktorá je odrazom trhovej ceny elektriny a predstavuje priemer cien elektriny na účely pokrytia strát všetkých prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav. Druhou zložkou je **doplatok**, ktorý predstavuje rozdiel medzi cenou elektriny a cenou elektriny na straty, ktorý uhrádza výrobcovi elektriny z OZE prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy, do ktorej je zariadenie pripojené.

Výrobca elektriny z OZE má podľa zákona nárok na prednostné pripojenie zariadenia na výrobu elektriny do distribučnej sústavy, prednostný prístup do distribučnej sústavy, prednostný prenos, distribúciu a dodávku elektriny bez ohľadu na výkon zariadenia. **Za dodanie elektriny má právo na cenu elektriny na straty a na doplatok.**

Tieto náklady sa premietajú v TPS, ktorá je zložkou ceny za elektrickú energiu. V praxi to znamená, že tieto náklady sú započítané a fakturované každému konečnému spotrebiteľovi elektriny. Uvedený systém podpory OZE, financovaný z poplatkov za elektrinu pre odberateľov, nemá vplyv na štátny rozpočet. Vedie však k vyšším cenám elektriny pre odberateľov (podniky i domácnosti).

Prehľad vývoja garantovaných výkupných cien elektriny vyrobenej z fotovoltaických elektrární v €/MWh od roku 2010 dokumentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 60: Prehľad garantovaných výkupných cien elektriny v rokoch 2010 až 2018

Ukazovateľ	Roky										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018		
Výkupná cena elektriny v €/MWh	430,72	387,65	259,17	194,54	119,11	119,11	98,94	88,89	88,89	84,98	84,98

Zdroj: ÚRSO.

Prehľad vývoja TPS v €/MWh v členení za jednotlivé roky 2010 až 2018 dokumentuje tabuľka č. 61.

Tabuľka č. 61: Prehľad vývoja TPS za oblasť OZE (v €/MWh)

Zložky TPS	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
TPS celkom	6,3000	14,8500	15,7000	16,0200	18,0400	21,8200	22,9000	26,2030	26,9880
Podiel TPS z OZE na TPS celkom	0,3100	6,5700	10,5600	12,3400	13,5200	15,2753	16,2543	17,4991	16,5857

Zdroj: ÚRSO.

Prehľad cien elektriny v €/kWh v sledovanom období dokumentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 62: Prehľad cien elektriny pre malé podniky²⁶ (vrátane daní a poplatkov) za obdobie 2015 až 2018

Cena elektriny pre malé podniky	2015	2016	2017	2018
v €/kWh	0,1349	0,1322	0,1339	0,1420
v PPS/kWh	0,2050	0,2028	0,1990	0,2090

Zdroj: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database> (Electricity prices for non-household consumers - bi-annual data from 2007, mena euro, spotreba 500 MWh až 2 000 MWh, priemer za S1 + S2 daného roku, zaokrúhlenie na štyri desatinné miesta).

²⁶ Malé podniky – aproximácia cenami pre sektor nedomácnosti so spotrebou 500 MWh až 2 000 MWh.

• **Podpora výroby elektriny z OZE formou oslobodenia od spotrebných daní**

V roku 2009 bola Európskou komisiou schválená schéma štátnej pomoci NN 63/2009 (ex N 83/2208), ktorá nadobudla účinnosť od 1. 7. 2008. Orgány poskytujúce štátnu pomoc sú colné úrady. Poskytovanie pomoci sa týka **malých a stredných podnikov, ako aj veľkých spoločností** (príjemcovia) v sektore dodávania elektriny, plynu a vody. Poskytovanie pomoci je automatické, ak príjemcovia – **podniky, ktoré dodávajú elektrickú energiu** dodržiavajú podmienky stanovené v zákone č. 609/2007 Z. z., a ak sú registrovaní ako „oprávnení spotrebiteľia“. Pomoc sa poskytuje formou daňovej úľavy – oslobodením od spotrebnej dane pre elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie, ak sa dodáva priamo konečnému spotrebiteľovi, alebo ak ju spotrebuje daňový subjekt, ktorý ju vyrobil. Prevádzková pomoc sa poskytuje s cieľom pokryť rozdiel medzi nákladmi na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov energie a trhovou cenou príslušnej formy energie. Uvedené opatrenie spočíva v úplnom oslobodení od spotrebnej dane z elektriny a to:

- vo výške 0,66 €/MWh na obdobie od 1. 7. 2008 do 31. 12. 2009,
- vo výške 1,32 €/MWh od 1. 1. 2010.

Podľa § 7 ods. 1 písm. e) zákona č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov, **od spotrebnej dane je oslobodená elektrina vyrobená z obnoviteľného zdroja**, ak sa jej výroba **preukáže zárukou pôvodu elektriny** z obnoviteľných zdrojov energie.

ÚRSO vydával záruku pôvodu elektriny podľa § 7a zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov na základe predloženej žiadosti o vydanie záruky pôvodu elektriny zo strany žiadateľa (výrobca). Záruka pôvodu elektriny bola vydávaná na celkovú elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov, bez ohľadu na to, či takto vyrobenú elektrinu použije výrobca elektriny z fotovoltaickej elektrárne na vlastnú spotrebu alebo nie.

Prehľad vyrobeného množstva elektriny (oslobodeného od spotrebnej dane z elektriny), na ktoré ÚRSO vydal záruky na základe žiadostí, a počet vydaných záruk pre výrobcov elektriny z FVE v členení podľa rokov uvádza tabuľka č. 63.

Tabuľka č. 63: Elektrina z OZE oslobodená od spotrebnej dane

Ukazovateľ	2015	2016	2017	2018
Množstvo elektriny vyrobenej vo FVE a oslobodenej od spotrebnej dane (v MWh)	277 654,37	346 939,11	230 199,40	315 858,83
Počet vydaných záruk	1 317	3 816	3 962	4 322

Zdroj: ÚRSO.

Keďže zákon ani regulátor nestanovil lehotu, do ktorej má žiadateľ (výrobca energie z OZE) povinnosť požiadať o vydanie záruky, v praxi sa stáva, že výrobca elektriny z FVE požiada o vydanie záruky spätne za predchádzajúce roky.

Národná legislatíva SR tiež umožňovala, aby bola elektrina z OZE oslobodená od spotrebnej dane aj pre podnikateľov, ktorí nie sú priamo výrobcami, ale sú koncovými odberateľmi elektriny, na ktorých výrobca elektriny prevedie záruku pôvodu elektriny z obnoviteľného zdroja energie. Z dôvodu administratívne náročného procesu bol tento systém uplatnenia oslobodenia od spotrebnej dane v praxi menej využívaný.

Príloha č. 1:

Nariadenia, smernice a ďalšie akty EÚ

- Smernica Rady 98/70/ES Európskeho parlamentu a Rady z 13. októbra 1998 týkajúca sa kvality benzínu a naftových palív, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/12/ES.
- Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny.
- Smernica Rady 2008/118/ES zo 16. decembra 2008 o všeobecnom systéme spotrebných daní a o zrušení smernice 92/12/EHS.
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES.
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES z 23. apríla 2009 o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy.
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES.
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ z 22. 10. 2014 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá.
- Smernica Rady (EÚ) 2015/652 z 20. apríla 2015, ktorou sa stanovujú metodiky výpočtu a požiadavky na predkladanie správ podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/70/ES týkajúcej sa kvality benzínu a naftových palív.
- *Biela kniha – Európska dopravná politika do roku 2010: Čas rozhodnutia* (2001).
- *Zelená kniha: Za novú kultúru mobility* (2007).
- *Zelená kniha: TEN-T: Preskúmanie politiky – Na ceste k lepšej integrovanej transeurópskej cestnej sieti v záujme spoločnej dopravnej politiky* (2009).
- *Biela kniha: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – Vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému efektívne využívajúceho zdroje* (2011).
- *Stratégia Európa 2020 – Iniciatíva: Európa efektívne využívajúca zdroje* (2011).
- *Siedmy environmentálny akčný program Únie do roku 2020* (2013).

Príloha č. 2:

Vybrané národné » právne predpisy ČR

- Zákon č. 16/1993 Sb., o cestnej dani.
- Zákon č. 634/2004 Sb., o správnych poplatkoch.
- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemných komunikáciách.
- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadoch a o zmene niektorých ďalších zákonov.
- Zákon č. 86/2002 Sb., o ochrane ovzdušia a o zmene niektorých ďalších zákonov (zákon o ochrane ovzdušia).
- Zákon č. 201/2012 Sb., o ochrane ovzdušia.
- Zákon č. 353/2003 Sb., o spotrebných daniach.

Príloha č. 3:

Vybrané národné právne predpisy SR

- Zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

Príloha č. 4:

» Zoznam použitých skratiek

ACEA	European Automobile Manufacturers' Association (Európske združenie výrobcov automobilov)
BEV	battery electric vehicle (batériový elektromobil)
CNG	compressed natural gas (stlačený zemný plyn)
CEF	<i>Connecting Europe Facility (Nástroj na prepájanie Európy)</i>
ČNB	Česká národná banka
ČSÚ	Český štatistický úrad
ČR	Česká republika
DP	daňové priznanie
DPH	daň z pridanej hodnoty
DzMV	daň z motorového vozidla
E85	palivo obsahujúce 85 % etanolu
E95	palivo obsahujúce 95 % etanolu
ERÚ	Energetický regulačný úrad ČR
EÚ	Európska únia
FAME	fatty acid methylester (metylester repkového oleja)
FR SR	Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky
FVE	fotovoltaická elektrárňa
HDP	hrubý domáci produkt
HEV	hybrid electric vehicle (hybridné elektrické vozidlo)
IDS	integrovaný dopravný systém

KN	kombinovaná nomenklatúra
LNG	liquefied natural gas (skvapalnený zemný plyn)
LPG	liquefied petroleum gas (skvapalnený ropný plyn)
KEP	klimaticko-energetická politika
MDaV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MEŘO	metylester repkového oleja
MF	Ministerstvo financií Českej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MS2014+	monitorovací systém európskych dotácií
MŽP	Ministerstvo životného prostredia Českej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NAP CM	strategický dokument ČR <i>Národný akčný plán čistej mobility</i>
NKI	najvyššie kontrolné inštitúcie
NKÚ ČR	Najvyšší kontrolný úrad Českej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NPŽP	<i>Národný program Životné prostredie</i>
OPPIK	operačný program <i>Podnikanie a inovácie pre konkurencieschopnosť</i>
OSN	Organizácia spojených národov
OTE	OTE, a. s. (obchodná spoločnosť vo vlastníctve Českej republiky, skratka OTE znamená operátor trhu s elektrinou)
OZE	obnoviteľné zdroje energie
PHEV	plug-in hybrid electric vehicle (elektromobil nabíjaný zo zásuvky)
PHM	pohonné hmoty
PPS	štandard kúpnej sily
Prezídium PZ SR	Prezídium Policajného zboru Slovenskej republiky
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SKS	štandard kúpnej sily

smernica 2009/28/ES	smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES
smernica 2014/94/EÚ	smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ z 22. 10. 2014 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá
solárna daň	odvod z elektriny zo slnečného žiarenia
Spoločenstvo	členské štáty Európskej únie
SR, Slovensko	Slovenská republika
TPS	tarifa za prevádzkovanie systému
ÚRSO	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VÚD, a. s.	Výskumný ústav dopravný
zákon č. 309/2009 Z. z.	zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon č. 609/2007 Z. z.	zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov
zákon č. 98/2004 Z. z.	zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov
ZAP SR	Zväz automobilového priemyslu Slovenskej republiky
ZMN	zmesová motorová nafta

SPRÁVA O KOORDINOVANEJ KONTROLE

Daňová a dotačná podpora
klimaticko-energetickej politiky v ČR a SR

Jún 2020